

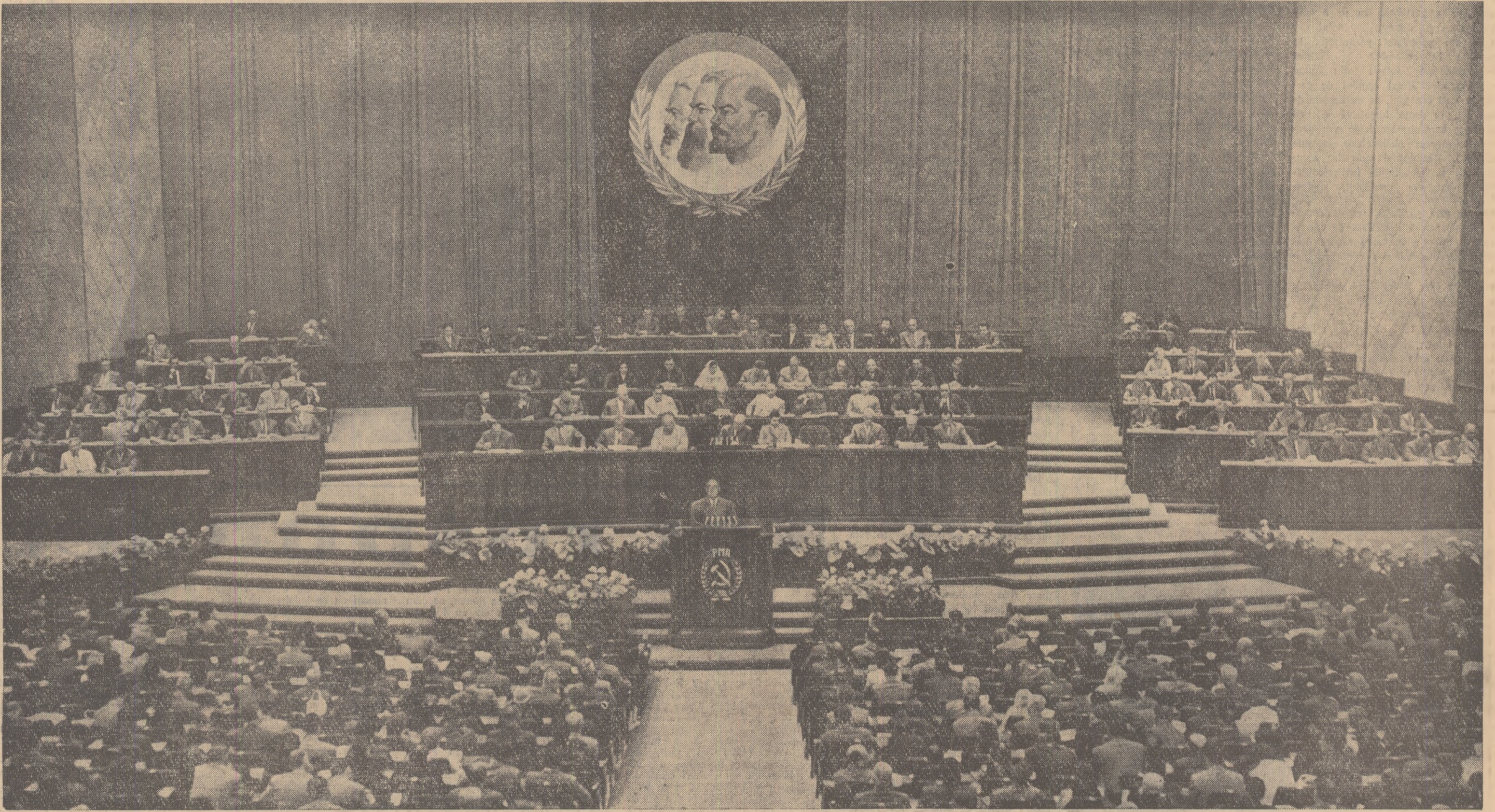
GAZETA LITERARA

Anul VII nr. 26 (328) joi 23 iunie 1960

ORGAN SAPTAMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

Trăiască al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român!

Prezidiul Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român

La Congres a răsunat glasul păcii!

Operă teoretică profundă și îndreptar practic de aplicare uriașă, Raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, prezentat la al III-lea Congres al Partidului, obligă nu numai la o meditație pînă de răspundere, ci și la un studiu temeinic, insistent și disciplinat. Explicația e împiedecă: aria investigațiilor și a soluțiilor cuprinse în Raport e vastă ca însăși viața celor șase și cincisprezece viitori ani, pe care nu-i mai înțezărim astăzi într-o perspectivă presimțită, ci începem a-i construi gospodărește cu melozi și program.

Un gazetar străin, aflat pe culoarele sălii Congresului m-a întrebat, cu o legitimă curiozitate profesională, ce m-a impresionat mai cu oses-bire în Raportul ascultat. Am răspuns prompt: sentimentul adînc, de siguranță neclintită, că acest Raport, astăzi încă un program, va fi peste șase ani și șase luni încredințat că mult mai devreme — un bilanț încheiat.

Raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej a făcut o analiză a problemelor ce frământă lumea, iar sentimentul de siguranță la care mă refer jvorăște tocmai din datele acestei confruntări. Evident, acționează astăzi în lume, cu ascușitul îndreptat împotriva sistemului socialist, forțe războinice care nu trebuie subestimate. Există cercuri imperialiste agresive și războinice ale căror manifestări ostile păcii ne sînt tuturor bine cunoscute. Imperialismul își păstrează întreg caracterul său pradalinic și opus spiritului de progres, forța marelui, generatoare de războaie și de nefericiri umane, așa cum îi cunoaștem bine fața și gîndurile sale tairice și tenebroase. Imperialismul doarește războaiele, ca o umică soluție a supraviețuirii sale, știm acest fapt.

Dar una este ce vrea imperialismul, și alta ce poate să facă. Raportul a demonstrat cu strălucire că a studia problema păcii și a războiului doar prin prizma a ceea ce dorește imperialismul, și a omite condițiile în care este silit să-și continue penitibila lui agonie, înseamnă să privești istoria unilateral și trunchiat. Imperialismul vrea războaie, e îndubitabil, dar în lume există forța colosală a sistemului socialist mondial, putere ce ține la respect inițiativele cele mai

Aurel BARANGA

(Continuare în pag. 3)

GÎNDURI DIN SALA CONGRESULUI

În clipa în care însemn aceste rânduri, sala Congresului răsună de uralele a mil și mii de oameni, delegați și invitați la cel de-al III-lea Congres al Partidului nostru, — asertiv, entuziast, fierbinte la Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, — document de o importanță capitală, constituie morală și practică a proximității noastre și cincisprezece ani. Vom reveni ne-reu, sintem siguri, asupra paginilor acestui Raport, spre a sorbi din rîndurile sale puteri pentru marea operă de construcție la care chemăm. Dar fie și acum, sub impulsul impresiei covârșitoare pe care ne-a produs-o, ne vom strădui să descifrăm cîteva gînduri și cîteva simțăminte, încercate deopritiv de înțreaga sală, în pietoare, înflăcăratul mesaj.

Raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej deschide perspective luminoase și fermecătoare asupra vielui noastre, așa cum va arăta ea într-un viitor apropiat. Spun într-un viitor apropiat, fiindcă șase ani înseamnă, istoriceste vorbind, o perioadă foarte scurtă, și fiindcă sintem încredințați că fiecare cifră din Raport va deveni o realitate chiar înaintea acestui termen.

Am înaintea ochilor imaginea grandioasă a țelului cum vor arăta orașele țării noastre, începînd cu capitala patriei peste șase ani, și întrezăresc profilul puternicei noastre industrie, așa cum va arăta ea în 1975. Sintem de pe acum trezida-ția Galaților, primul centru siderurgic al țării, din inima căruia vor porni milioane de tone de fier și oțel, din inima unui oraș pe care al doilea război mondial ni l-a lăsat ca moștenire pustii și în ruină. Văd Biceazul cu lumina lui darnică revărsată asupra plaiurilor țării, aud duduul motoarelor, presimțim mina vinjoasă a omului și ochiul înțelegător al constructorului de mașini, pornind uzine automate. Admîr noile produse industriale, fruct al unor inedite ramuri de industrie și un nefermuit sentiment de mîndrie patriotică îmi încălește inima.

Raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut darul să ne convingă că totul este posibil și că depinde numai de noi și de decizia noastră bărbătească, pentru ea cei șase ani să fie socotii început, pentru că planul de perspectivă al celor cincisprezece ani

să devină o realitate concretă și nemijlocită. În curînd — ne arată Raportul — întreaga țară va fi colectivizată. Propozițiunea, așa cum am formulat-o, sună simplu, dar ce realitate adînc revoluționară, ce sarcină istorică, fără precedent, conține! A fost alungată din satele noastre exploatarea, a fost alungată mizeria, au fost alungate lipsurile și neștiința de carte, au fost alungate toate poverile rușinoase ale unui trecut pe care de pe acum îl vedem proiectat undeva, departe, într-o istorie ne-guroasă și blestemată. Bunăstarea, ce cuvînt elementar, dar ce încăr-

Zaharia STANCU

(Continuare în pag. 3)

Avîntul industriei socialiste

Sentimentul de apartenență la un partid mare și puternic, înțeles și departe văzător, la univul partid care aliază principiile juste cu o aplicare în viață clară și rodnică, care întruneste sub același semn intransigența cu cea mai desăvîrșită dragoste pentru om, sentimentul că ești al lui, al acestui partid și că năzuințele tale cele mai înalte înfrînesc, în drumul lor liber și nobil, vînta acestui partid și se purifică și se îndărează și mai mult prin el, este un sentiment extraordinar, pe care noi, cei de azi, îl trăim din plin.

Perspectivile pe care le deschide partidul sînt ale noastre și fiecare dintre noi este beneficiarul întregului nou, întregului fără precedent care se poate cîli în fiecare rînd din Raportul Comitetului Central, prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al P.M.R.

Zărilor noastre sînt deschise și împotriva neprevăzutului, prevăzutul nostru ne umple inima de bucurie, dă viață noștrii echilibru și puterilor noastre îndoit avînt. Ceea ce ni se cere și ceea ce se cuvine să cerem noi înșine de la noi este să fim întru totul la înălțimea celor mai înaripate gînduri ale noastre, să fim la înălțimea planurilor pe care partidul le desenează în fața noastră, pentru noi, pentru ziua de mâine, pentru întreaga frumoasă a viitorului pe care ni-l clădim.

Pașii pe care i-am făcut pînă azi, sub conducerea partidului, au fost pași largi, voințești, înaripați, pași pe care îi vom face de acum înainte vor fi pași de uriași. La temelia înfrîntăriei noastre viitoare stă un plan economic mare, care prevede dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, încheierea procesului de fărîire a relațiilor de producție socialistă în întreaga economie, în vederea desăvîrșirii construcției socialiste.

Primul loc în planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 îl ocupă, așa cum e firesc, continuarea creșterii intense a industrializării țării, punîndu-se accentul pe industria grea și dinu-se toată importanța care i se cuvine industriei ușoare.

Indicele de creștere a producției industriale în anul 1965 este de aproximativ 2,1 ori mai mare față de acela al producției din 1959. Cifra este emoționantă, dar dacă parcurgem întregul Raport al C.C. al P.M.R., nu numai această cifră ci și celelalte cifre care indică diverse creșteri în diferite domenii sînt emoționante. Privirea de ansamblu, largă îmbrățișare a tuturor domeniilor, a tuturor sectoarelor care se leagă și se înalță într-o acțiune de reciprocitate, privirea în amănunt a fiecărui sector cu datele lui specifice, cuprinderea năvănată a acestei rețele admirabile, forța și armonia care se cîntec în toată această splendidă echilibrare, mai măreață decît orice simfonie, mai puternică decît orice vis, tot atât de exactă și de perfectă ca mersul și geometria astrilor în spațiu, îți dau un sentiment admirabil de certitudine, de liniște, o mare mîndrie că ești om, un om care

Iorgu IORDAN

(Continuare în pag. 3)

Avîntul uriaș al forțelor creatoare ale poporului oferă o sursă inepuizabilă de inspirație pentru scriitorii și artiștii noștri. Dezvoltînd rezultatele pozitive obținute în ultimii ani în lărgirea tematicii și îmbogățirea fondului de idei al literaturii, artiștilor, teatrului, cinematografului, creatorii noștri au îndatorirea de a ține operă la nivelul fanțelor exigențe artistice și ideologice ale partidului și poporului. Pentru aceasta se cere, în afară de talent, lichidarea a tot ce-l poate împiedica pe artist de a pune — spiritul de castă, individualism, tendința de a fărîi opera pentru uzul unui cerc îngust de „aleși” — se cere îndeebii cunoașterea aprofundată a realităților, studierea lor îndelungată, contactul viu, permanent, al artistului cu oamenii muncii — viitorii eroi ai operelor sale. Numai astfel în paginile cărților, în operele de artă va pulsa din plin viața noastră aif de bogată, va înflori și mărețe, cu idelle ei nobile, cu luptele ei victorioase.

(Din Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al P.M.R.)

GRANDIOS ȘI SOBRU

Grandios și sobru e cadrul în care se desfășoară lucrările celui de-al III-lea Congres al Partidului, — sala imensă și armonioasă, cu pereții de culoarea peruzelii, sub bolta translucidă a plafonului —; grandios și sobru e raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej — grandioasă trecere în revistă a unor realizări epocale înfrîntărie de neacum, cîi și a celor ce se vor înfrîntărie într-un viitor imediat — raport prezentat în vestmintă sobru al cifrelor, în tinuta fără greș a cuvîntului dăltuit pe măsura realității.

Grandioasă și sobru e prezenta masivă a acestui public de muncitori, de țărani și de cîrțurari, de vechi și eroici militanți ai partidului, de tinere cadre ridicate în anii puerii populare.

Grandios și sobru se desfășoară lucrările Congresului, grandios și sobru se perindă pe dinaintea cugetului nostru ascensiunea neîntreruptă a marilor mulțimi omenești călăuzite de partid spre culmi, nebănuite mai înainte, de bunăstare și cultură; grandios și sobru ca un genial oratoriu laic e cîntecul înmănușat, melodie largă și limpede ce izvorăște din urea miilor și milioanele de inimi, de mîni de priviri, luminate de splendidele idealuri comuniste.

Prin mîntea poetului, ca prin unda străduzică a unui haouz, fulgeră, argin: viu — peslîsori pestriți și fără odînd — adjectivele.

Dar pentru mine, mai presus de toate fulgeră și reoin, împerecheate într-o singură melodie, două impresii dominante: grandios și sobru. Mi se pare că într-un fel sau altul arla pe care o practicăm trebuie să corespundă, în cuprinsul și în expresia ei — dacă urea să fie credincioasă epocii sale — acestor imperatve laurifice. Căci grandioasă e revoluția pe care o trăim și sobru manifestările ei: în muncă, în eroism, în jertfă, în zile mari și în viața de toate zilele

Lucia DEMETRIUS

(Continuare în pag. 3)

Satul de mîine

Iată, am viziunea vie a Congresului — viziunea clasei muncitoare la cîrma țării, hotărîndu-și munca și bucuriile, viitorul.

Văd fiecare sala a Palatului Republicii strălucitoare ca sub o lumină culesă din văzduh, sonoră ca un imens și armonios instrument musical. A ieșit astfel scîlpit și finit, din mîinile muncitorilor, un mare pentru sfîntul conducătorilor și fruntașilor lor. Totul a fost cizelat cu dragoste, anume pentru aceasta.

Și văd sala plină de delegați partidului din toată țara, aleși cei mai des-tiniciți dintre muncitorii care trudează practic: în mine, la jurnale, în uzine, în laboratoare, pe cîmpurile țării. Sint sîlți tuturor celor care, rîmînd în locul lor de muncă, făuresc fără întrerupere și în aceste zile de mare sîrbătoare și în aceste zile de mare fîcărîna, la marea frescă a construirii socialismului. De și ar fi adus fiecare aici instrumentele și mașinile lui de lucru, strălucii să-și înleptărie în lături, și înceința ar fi fost un imens și variat atelier de fărîire a tuturor bunurilor materiale.

Dar și așa, oricum, fiecare poartă, fără voie, ceva din obișnuința gesturilor sale de fiecare clipă, ceva din atenția și iluminarea ceasului de creație, de fărîire.

Cunoașc omii pătrunzători ai mine-rii, frunta încremîntă de atenție a strîngătorilor, bronzul de pe chipul celor ce văd prin ochiuri învîndesente fierbînd metalele cu elocot de soare, privirea departe a colectivității deprins cu orizontul larg al țării lor.

Demoslene BOTEZ

(Continuare în pag. 5)

PERSPECTIVE CULTURALE

Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congres, document de valoare excepțională prin materialul de fapte pe care îl conține, ca și prin somnificăția lui politică, este consacrat, în cea mai mare parte, realizării obținute în toate sectoarele vieții noastre economice, de-a lungul anilor scurși de la al II-lea Congres, a planului de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965, precum și schița dezvoltării pe viitorul cincisprezece ani. Este firesc să fie așa, nu numai pentru că construcția socialistă are nevoie, în primul rînd, de o bază materială solidă, ci și pentru că, mai ales, în industrie și în agricultură oamenii muncii din țara noastră au dobîndit cele mai frumoase succese.

Raportul se preocupă de asemenea de sectorul cultural, menit pe de o parte să ajute dezvoltarea economică prin aportul științei și al culturii în general, iar pe de alta să înaruneze pe muncitorii și lucrătorii din fabrici și de pe ogoare cu ideologia clasei muncitoare, fără de care nu sînt posibile realizări valoroase în nici un domeniu de activitate, oricît de mari ar fi eforturile și priceperea celor ce muncesc.

Iorgu IORDAN

(Continuare în pag. 3)

Indrumarea de către partid și dezvoltarea criticii literare

Inzestrind mișcarea noastră literară cu arma cea mai prețioasă, cu principiul leninist al integrării cauzei artei în cauza generală a proletariatului, partidul a creat condiția fundamentală a cuceririi succeselor care, definiții pentru perioada celor cinsprezece ani de la dezrobirea țării și începutul transformării conștiințelor, au trecut de mult peste frontiere, forțând și în lumea capitalistă prejudecățile și chiar reaua credință. Considerând acțiunea de îndrumare a partidului ca pe o consecință ce decurge absolut firesc din postulatul paritativității, literatura în ansamblu și critica în speță au fost din plin ajutate multilateral acordat de partid în mod constant, în momentele de cotitură, în lupta împotriva esteticii și artei burgheze-decadente sau pentru înfrângerea obscaocelor inerente creșterii. Dezmițind usturător scepticismul și lamentațiile intelectuale-fidei mic-burghize „apofitice”, spulberând calomniile revisioniste cu privire la arta paritativă, veghea deapănă și afectuoasă exercitată de conducătorii clasei muncitoare asupra destinelor frumosului și-a confirmat potențialul creator prin fapte, prin opere pe care le fructifică. Literatura a dobândit, grație atenției și grijii ideologice, posibilitatea de a urma într-o cadență tot mai vie marșul socialist al poporului, de a se salva de la paraliză prin asimilarea unor teme fecunde, șisnite din viața și năzuințele constructorilor orinduirii libere,

de a-și ridica măiestria artistică la nivelul conținutului revoluționar. Această călăuză sigură a permis criticii făurirea unei armături științifice indispensabile avintului către nobila menire ce îi este hărăzită: participarea la orientarea realist-socialistă a creatorilor, la formarea gustului și mentalității estetice a oamenilor muncii, la întreprinderea și largirea unei opinii publice avizate și prelungioase. Numeroase sint ocazii în care acțiunea educativă și mobilizatoare a partidului și-a manifestat eficiența în rindurile scriitorilor și criticilor. Unul dintre ajutoarele importante l-a constituit denunțarea și combaterea tentativelor de tocare a spiritului critic, existente în unele din comentariile și studiile despre literatura și arta actuală. Prin articolul din „Scnteia”, intitulat „Impotriva tonului apologetic în critica literară și artistică” („Scnteia” nr. 4336 din 23 septembrie 1959), se sublinia astfel cu satisfacție, drept trăsătură caracteristică a anului respectiv „bogația creației literare și artistice”, prezența a „numeroase lucrări consacrate unor teme însemnate și cenzinelor frumosului și-a confirmat potențialul creator prin fapte, prin opere pe care le fructifică. Literatura a dobândit, grație atenției și grijii ideologice, posibilitatea de a urma într-o cadență tot mai vie marșul socialist al poporului, de a se salva de la paraliză prin asimilarea unor teme fecunde, șisnite din viața și năzuințele constructorilor orinduirii libere,

Partidului care criticii, cu o deosebită vigoare, să ceară scrupulos succesiunea producțiilor literare, să uzeze cu îndrăzneală de toate prerogativele funcției sale estetice și sociale, de obligația formulării unor judecăți științifice, deci obiective, și să se comporte ca factor răspunzător de înălțarea literaturii. Critica este îndemnată la eliminarea practicilor neprimite, în general a considerentelor subiective, generatoare de concesii făcute prostului gust, eșecurilor crase și ogliindiri superficiale, vde de idei și soluții artistice originale. Chemată să se pronunțe asupra valorilor și nonvalorilor, indiferent de „greutatea specifică” a numerelor în cauză, critica trebuie să țină seama de calitatea ideologică-artistică a operelor analizate și de necesitatea cristalizării unor verdicte precise. — „neplăte după degeți” cum spunea într-un interviu Marcel Bressău, — și constructive, așezate la egală distanță între elogiul servil, umilitor nu numai pentru adulător dar și pentru adulați, și între blamul nihilist. În această privință se spune în articolul citat următoarele: „Ar fi greșit să-l închipuim cineva că spiritul critic este necesar numai în analiza lucrărilor proaste; dimpotrivă, cercetarea științifică exigentă a operelor de valoare e de natură să scoată în evidență tot ce este reușit, să atragă atenția asupra ceea ce autorul n-a izbutit încă să realizeze și astfel să ajute pe creator de talent să meargă înainte”. Pornind de aci, de la principiul aprecierii strict științifice a fiecărei opere, critica este solicitată în continuare să-și extindă cimpul de observație și, ascuțindu-și privirea, să cuprindă în studii generalizatoare activitatea globală a creatorilor și în special procesele, dinamica întregii literaturii, în vederea deslușirii direcțiilor de evoluție și, astfel, a eventualei ei influențări prin acțiune critică: „In fața criticilor și a publicațiilor literare stă sarcina de a trece cu toată răspunderea la o muncă temeinică de studiere și aprofundare a noilor creații, ridicând ceea ce este izbutit la nivelul unei experiențe pozitive a mișcărilor noastre literar-artistice, iar din slăbiciuni trăgând de asemenea concluzii și învățăminte de ordin general”. Apărător pasionat al valorilor autentice, al operelor promovate de nou și adversar neînduplecat al rebuturilor ideologice și artistice, ca și al toleranței față de ele, partidul a reclamat (totdeauna) din partea criticii o poziție principială, pătrunsă de spiritul critic în examinarea lucrărilor literare, pentru că numai de pe o asemenea poziție se distinge net adevărul de care clasa muncitoare are nevoie și în acest domeniu. Spiritul permanent al spiritului științific, în călătoria sa de slujitor al celei mai riguroase științe, marxism-leninismul, partidul propune și recomandă crit-

ci abordarea metodică a lucrărilor de amploare, de sinteză, pentru că de pe culme, din perspectiva întregului se delimitează și se valorifică just conform adevărului, locu și rolul părților componente, adică ale operelor izolate sau ale autorilor lor.

Exigențele formulate de partid criticilor, nu mai au nevoie de justificări; ignorarea sau desconsiderarea lor echivalind cu anularea esenței, a rațiunii disciplinării noastre. E de-a-juns, pentru a ne convinge de efectul binefăcător al îndrumării paritativității, să ilustrăm prin câteva exemple ecou și emulația trezite în rindurile criticilor și istoricilor literari de apărurile periodice lansate de partid. Fierște, incursiunea întreprinsă va încerca să evidențieze totodată laturile deficiente ale fazei prezente, să măsoare drumul pe care critica îl are încă de străbătut spre a-și atinge țelurile, spre a fi la înălțimea misiunii încredințate.

În primul rând, socotim vrednic de semnalat că majoritatea revistelor literare, după un serios examen auto-critic, au înfruntat problemele însemnate impuse de romane ca „Pe multe de cuji”, „Rădăcinile sint amare”, „Șoseaua Nordului”, stabilindu-și o poziție critică sau reevaluându-și atitudinea, fie în cronici, fie în articole de ansamblu. Neîntimidată de prestigiul autorilor discutați, critica și-a fixat aproape în unanimitate un punct de vedere principial, bine articulată, capabilă să relieze odată cu însușirile reale, natura și cauzele lipsurilor corespunzătoare.

Important este că, profund de dezvaluirea și combaterea pericolului reprezentat de năvururile apologetice, spiritul critic ca atare s-a înviorat, a devenit activ și contagios. Sufiul său animă sforțarea generată a criticii de a emite judecăți de valoare încheiate printr-o aplicație mai strânsă la obiect, printr-un complex de criterii, prin observarea îndeaproape a dialecticii conținut-formă.

Mihail PETROVEANU

(Continuare în nr. viitor)

EUGEN GISCA

„O nouă sondă”

LUCIAN GRIGORESCU

„Tineri muncitori vizitând Muzeul Partidului”

Noi răspunderi

În aceste zile când se desfășoară lucrările Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român, gîndurile tuturor oamenilor muncii se îndreaptă spre noua Sală a Palatului. Hotărârile ce se vor lua aici vor orienta pentru o nouă etapă dezvoltarea țării pe drumul socialismului.

Entuziasmul cu care a fost întîmpinat Congresul a demonstrat din nou unitatea indestructibilă dintre partid și popor. Dezbaterea Proiectului de Directive s-a soldat nu numai cu adeziunea unanimă a milioane de cetățeni ai țării, dar și cu nemăsurate inițiative, a stimulat peste tot noi eforturi creatoare. Același gînd și frîntîntă și pe scriitorii: ce trebuie să facă pentru a contribui cel mai eficient la îndeplinirea sarcinilor istorice pe care le va elabora Congresul?

Poporul nostru, constructor al socialismului, așteaptă de la scriitorii opere ample, bogate în conținut, realizate la un înalt nivel artistic în care să se reflecte grandioasa încordare a forțelor creatoare ale poporului și care să ajute la sporirea acestor eforturi. Datoria principială a scriitorilor, ca și a tuturor artiștilor, este de a da opere pe măsura istoricelor înfăptuiri ale poporului, să conducă partidul, pe drumul uriașelor prefacei revoluționare.

Dacă pornim de la aceste sarcini care se desprind pentru creația literară

din lucrările Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român, ne dăm seama că multe din ele au fost îndeplinite. Pornindu-se de la hotărârile primului Congres al scriitorilor din iunie 1956, frontal literar a combătut cu succes idilismul și negativismul. Cu ajutorul partidului s-a întărit principialitatea criticii literare. Scriitorii au aflat cu curaj temele majore ale vieții noi. Acțiunea pentru „actualitate și paritativitate” s-a desfășurat în largime și în adîncime. În cîntecul de-a XV-a aniversării a eliberării patriei noastre au apărut romane, volume de versuri, piese de teatru, povestiri care — în ciuda unor slăbiciuni serioase analizate de critică — au constituit un însemnat pas înainte în dezvoltarea realist-socialistă a literaturii noastre.

Există însă o sarcină foarte importantă — asupra căreia Congresul al II-lea al Partidului a atras atenția scriitorilor — și care rămîne și astăzi tot atât de actuală: de a lichida de capul care există între grandiosul înfăptuitor, măreția muncii eroice a constructorilor socialismului și reflectarea acestei realități în literatură. Lucrările Congresului al III-lea ne-au făcut să simțim și mai puternic că de mult mai este de realizat pe tărîmul creației literare, printre altele și pentru că ne-au ajutat să vedem cu excepțională claritate ziua de mîine a poporului nostru. Cînd toate cele prevăzute

în Directive vor deveni realitate (și nimeni nu se îndoiește că asta se va fiutăm în termenele stabilite), va crește enorm nu doar producția, nu doar productivitatea muncii și belșugul de produse, nu doar nivelul de trai al oamenilor, dar și finuta morală și intelectuală a cetățenilor patriei noastre, demnitățile lor, forțele lor creatoare, umanitatea lor. A crea o literatură la nivelul acestei creșteri — față o sarcină de mare cinste, dar și deosebit de grea.

Literaturii și se cere în primul rînd să contribuie la accelerarea procesului de formare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii. Așadar scriitorii sînt datori să reflecte în primul rînd și cu precădere acele sectoare ale vieții în care conștiința socialistă se afirmă cel mai puternic, în conștiința socialistă se afirmă cel mai puternic în fabrici și uzine, acolo unde eroica noastră muncitorească cîștigă victorii decisive în industrializarea socialistă, victorii pe baza cărora a și putut fi elaborat grandiosul plan de perspectivă care este astăzi năduia întregului popor. Clasa muncitoare este un exemplu viu de conștiință socialistă pentru toți oamenii muncii. Din rîndurile ei cresc eroii epocii, oameni puternici și integri, însușite, neclintii, care transformă în fapte cuvîntul partidului.

Dar ca să ajungem la împlinirea acestei sarcini principale, trebuie să

asigurăm o cit mai strînsă legătură între creația literară și viața întregului popor, mai ales a clasei muncitoare. Necesitatea aceasta subliniată cu atîtă claritate și în cuvîntarea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la conferința comitetului regional de partid Cluj este azi în centrul discuțiilor literare. În ultimul timp au fost luate o serie de inițiative organizatorice. Principiul este astăzi să le dezvoltăm, să nu ne mulțumim cu cîteva realizări, ci să înaintăm mereu pe acest drum.

Împlinirea sarcinii principale care se ridică azi în fața literaturii în lumina lucrărilor Congresului al III-lea al Partidului, presupune eforturile convergente ale scriitorilor de toate genurile. Oamenii muncii așteaptă romane ample, în măsură să dea tablouri impresionante ale muncii întregului popor și să zugrăvească figuri puternice ale eroilor muncii socialiste, așteaptă scrierile, reportaje care să reliefeze operativ și pregnant tot ce apare nou și înaintat și să critice-asupra răminerile în urmă, așteaptă piese dinamice, vii, cu conflicte ascuțite care să-i aducă pe scenă pe oamenii epocii noastre și să arate cum luptă ei pentru învingerea greutăților și pentru victoria nouii, așteaptă poezii lirice pătrunse de sentimentele constructorilor socialismului, de avîntul, entuziasmul și setea lor de frumusețe, așteaptă articole de critică principiale, paritativă, care să evidențieze cu îndrăzneală tot ce este mai înaintat în literatură și să combată rutina, să dea dovadă de intransigență față de orice manifestare a ideologiei burgheze, dar mai ales așteaptă studii ample de sinteză care să analizeze competent fenomenul literar în ansamblu, aducînd o contribuție substanțială la dezvoltarea teoriei realismului socialist.

Congresul al II-lea al P.M.R. a cerut scriitorilor să lupte hotărît pentru ridicarea continuă a nivelului măiestriei literare. Cu atît mai imperativă este această cerință azi. Directivele ne ajută să întrevădem cît de puternic vor crește cîrîțele culturale ale poporului. Ca să putem răspunde acestei exigențe îndrăzneite, sîntem datori să înclețim în rîndurile scriitorilor o atitudine de intoleranță față de tot ce este platitudinea, banalitatea, mediocritatea, laț de lucrările cu un nivel artistic scăzut.

Sîntem datori să veghem necontenit la puritatea ideologică a creației literare, să respingem, cu hotărîre orice încercare de strecurare a ideologiei burgheze, orice teorie revisionistă. Sîntem datori să combatem idilismul și schematicismul, zugrăvirea simplistă a victoriilor, dar conținînd astfel de fenomene negative nu putem uita nici o clipă de datoria principială — aceea de a realiza imaginea epocii și a eroilor contemporani. În adevărata lor dimensiune, iar epoca noastră este epoca înfăptuirilor grandioase — lucrările Congresului a dovedesc — deci și dimensiunea creației literare trebuie să fie grandioasă.

Lupta pentru o cit mai strînsă legătură a scriitorilor cu viața poporului și mai ales cu viața clasei muncitoare, lupta pentru necontenita ridicare a măiestriei artistice, lupta pentru puritatea ideologică a literaturii — iată cîteva sarcini pe care le desprindem din lucrările Congresului, sarcini care sînt totodată și directive și cerințe concrete. Împlinirea lor cere o activitate zilnică neabătută, de dezbateră la obiect a literaturii, activate la care trebuie să participe și revistele literare și secțiile de creație și toate organizațiile literare obștești. Este necesar să așezăm aceste probleme în centrul activității noastre și să ne mobilizăm toți pentru rezolvarea lor. Să ridicăm nivelul ideologic al vieții literare la nivelul cerințelor care se desprind din lucrările Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român.

S. DAMIAN

Mihail NOVICOV

CRONICA LITERARA

Cu „Ora șase” Nicolae Ţic confirmă acele prezivii ale criticii care a descris în schițele și reportajele sale un elogiu al activității îndrîfite și laborioase.

Un lucru este cert, Nicolae Ţic este un observator perspicace al psihologiei muncitorești. El știe să zugrăvească mediul proletar cu o autenticitate de netăgăduit.

Despre Nicolae Ţic se poate spune că încearcă să privească psihologia muncitorului de dinăuntru, surprinzîndu-i dialectica. Autorul a stat vreme îndelungată în mijlocul minerilor și a căutat să înțeleagă modul lor de a gîndi și de a acționa. „Ora șase” este rodul unei cunoașteri sîrguicioase a fenomenelor vieții noi, unul din rezultatele concludente ale întîririi legăturilor între scriitor și realitatea socialistă. Din nou subliniem că reflectarea activității clasei muncitoare este o temă centrală a literaturii și ficcare nouă carte care îmbrățește acest sector trebuie să se bucure de atenția specială a criticii.

Romanul celebrează sfîrșitul unui colectiv de mineri care sfîrșim masinașele dușmanului și instaurază etica muncii oneste, devotate revoluției.

Înfilim aici preferințele tipologice remarcate din primele schițe ale lui Nicolae Ţic, Andrei Pop este un muncitor de o dirizene exemplară, pregătît să înlîncească cele mai dificile obstacole. Evidențiam în „Profurile” lui Ţic o sete de angajare, specifică oamenilor formați în cadrul proletar. Regăsim același entuziasm al muncii pentru socialism în etapele hotărîtoare ale biografiei lui Andrei.

Pe Ţic, problemele eticii noi defin o însemnătate primordialisă. Linistea sufletească a oamenilor este determinată de atitudinea lor față de morală socialistă. Despre bătrînul miner Pahonțu: „Pe el nu-l istovea munca, ținea la greu, fără muncă s-ar fi simțit moleșit, scos din funcțiune, de prisos, ci grijele, răutatea unora, meschinăria”. De aceea, în domeniul eticii, eroul nu admite nici un subterfug. Consideră un sacrilegiu ten-

tativă dușmanului de a-și atribui rolul de profesor în chestiunile sufletești. „Scirba, gîndi Pahonțu, vrea să mă-nvețe el omenia!” Omenia trebuie apărată de orice profanare. Omenia este un atribut al socialismului.

În „Ora șase” cadrul etic este descris cu insistență. Exigența trebuie să fie maximă, criteriile stricte. Înălțarea edificiului socialist solicită oameni cu o finută morală ireproșabilă. Prețuind, domină străduința de a elimina impuritățile. Concepția etică

NICOLAE ŢIC: „ORA ȘASE”

a lui Andrei: „Trebuie făcut ceva pentru ca omul să se elibereze de întințelii ascunde, de minciună, de cei urți în el... Numai eliberarea asta poate să trîiască încrederea și puterea”.

La Ţic ridicarea construcției nu se poate despărți de pietăduinea sufletească. Sentimentul eliberării îl ajută pe muncitor să trîiască deschis, senin, receptiv la toate bucuriile vieții.

În roman este bine prezentat antagonismul pe planul eticii. Ceea ce derutează pe adversarii construcției este conduita incoruptibilă a comunistilor. „Faptul că Pahonțu nu renunța la demnitate, cu toată suferința prin care trecea, îl făcea pe Mișurca să se simtă inferior și neputincios”.

De soliditatea principiilor etice depinde arta de a te bucura de frumusețile vieții. Artă aceasta nu se poate învăța decît participînd cu sufletul deschis la construcție.

„Buhariu se-negură; nu fiindcă n-avea cîzme — nu-l interesau — ci din cu totul altă pricină. Gășcă și Andrei prea știe să se bucure; scoate bucurii din orice. Omul ăsta trăiește plin, nu se teme de nimeni și de nimic, n-are de ce... Felul acesta de a fi al lui Andrei îi strînea furii cumplite”.

De soliditatea principiilor etice depinde arta de a te bucura de frumusețile vieții. Artă aceasta nu se poate învăța decît participînd cu sufletul deschis la construcție.

„Buhariu se-negură; nu fiindcă n-avea cîzme — nu-l interesau — ci din cu totul altă pricină. Gășcă și Andrei prea știe să se bucure; scoate bucurii din orice. Omul ăsta trăiește plin, nu se teme de nimeni și de nimic, n-are de ce... Felul acesta de a fi al lui Andrei îi strînea furii cumplite”.

Viziunea asupra bucuriei împarte oamenii în tabere diferite. Bucuriile trebuie înțelese bine gîndite și ferite de imixtuni pingăritoare, susțin eroii înaintați ai romanului. Gică Ispas, numit comandant al unei brigăzi motor de tineret, își convoacă în prima zi echipa în haine de sărbătoare. E îngrijorat dacă un accident îl stinghereste solemnitatea.

„Făcaci se-nvoiesc, iar acum erau porniți împotriva lui. «Uite cum îmi strîbuță voi bucuria, gîndi, treaba voastră, dar nu-i frumos». Apoi discursul: «Tovarăși, în clipa asta brigada de tineret nr. 1 își începe munca. E o cinste... Să ne angajăm aici...» Toți îl ascultară în tăcere, emoționați. Gică se întoarse cu fața spre strada de carbune, fixă pikhamerul de deodată izbucni, asurzitor, răpălat ca de mitralieră... După această scurtă

festivitate, la care Gică ținuse alt de mult — vreau să fie frumos, să ne-amînșim cu plăcere — opt dintre făcaci din brigadă se retraseră, puțeau să urce la suprafață”.

Pe Ţic îl preocupă așa dar răspîndirea zonelor de bucurie în viață, protejarea lor.

Să distingem în acest roman al muncii socialiste năzuința către simplitate. Simplitate, adică înlăturarea barierelor, deslițnarea neîncrederei, a aprehensiunilor. Este nevoie de raporturi deschise și firești, bazate pe etica socialismului — iată pledoaria autorului. Numai burghezia a complicat comunicarea reciprocă, introducînd conveniențe și rafinamente sterile, păgubitoare. Eroii lui Ţic trăiesc dor al solidarității, cimentată prin sinceritate în luptă și criterii de comportare înalte. Prin aceste trăsături, romanul „Ora șase” este un mesaj de etică comunistă.

Simplitatea înseamnă și evitarea frazelor pompoase. Mai bine duritatea adevărului decît sentimentalismul fad. Toate acestea determină și un stil specific în relatere. Am mai vorbit într-o cronică precedentă despre austeritatea limbajului lui Nicolae Ţic, despre fuga de ostentație, de retorism. Este un mod specific de înălțare a evenimentelor, încă necristalizat deplin, dar care pregătirea un scriitor de valoare.

Aspectul cotidian apare prezentat voit depozitat, în alb-negru, fără ornamentări. Eroii sînt întregi, genurile mari, evenimentele puțin obișnuite în acest univers refractar grandiozității. Se desfășoară tocmă o viață de a cuvintelor patetice. Trebuie să dispară accesoriile sunătoare, în folosul simplității. Să arătăm cum descrie Ţic cîteva momente de intensitate.

Despărțirea de copil: Lui Pahonțu i-a fugit fata de acasă, lăsinu-l singur, îmbrăținit. Acceptă tovarășia vecinului său de cameră Andrei, rețezind însă orice încercare de „consolare. Cînd observă o privire de compătimire, Pahonțu se crispează:

— Mă judeci, zise Pahonțu, zîmbind amar. «Ce-i cu nătărăul ăsta bătrîn?» Nu prea aju tu cum să mă-nțelegi, ești tinerel, n-ai trecut prin cîte-am trecut eu, și nici nu-ți doresc». Dacă prietenul nu-i sesizează dorința și vrea să îndulcească așa severitatea care e reconfortantă în astfel de clipe, orice insistență devine inutilă.

„Nea Pahonțule, a mea nu-mi deschi-de o pleacă de-acasă, rămîn la dumneața. Voia să-i abată gîndurile, să-l potolească, dar Pahonțu se arătă neînduplecat. «N-am nevoie de mișterii».

Oamenii nu suportă mila, compasiunea. Sufierința trebuie înlîmpinată și ea bărbătește, iar solidaritatea nu ia formele dușoșiei, ci e exprimarea forței, oșelității, născută din simă reciprocă.

Căsătoria: După ce l-a părăsit fata, Pahonțu se decide să se însoare cu o veche prietenă Emilia.

„Pahonțu avea presimțirea că dacă o să intre într-o zi în casa ei, femeea n-o să-i zică să plece. Poate că ea îl aștepta de mult. Tine la el. Întrînd în curte, Emilia scoase cheia și i-o întinse: — Deschide, că eu rup niște surcele, să aprindem focul. — Lemne răpale sînt? întrebă omul. — În pînă, cred că mai sînt. — Lasă că mi-ai uit eu”.

Conversația neutră continuă așa, ocolind propozițiile avîntate. În simplitatea inaugurării unor noi obiecturi

O sarcină măreață

Împlinirea a făcut ca în aceste săptămâni să termin o a doua lucrare de amploare mai extinsă din cariera mea de scriitor, tocmai când în întreaga țară se discută proiectul de Directive. În prezent Partidul Muncitoresc Român se află în plin Congres. Nu cred că există împrejurare mai ideală pentru un scriitor în timp ce el lucrează la operele sale, marile gospodării țării lui — care sînt în același timp și oameni politici și educatori și îndrumători ideologici — discută teburile generale practice și filozofice care privesc destinul tuturor oamenilor muncii de pe cuprinsul țării.

La cel de-al III-lea Congres al său, Partidul Muncitoresc Român se prezintă cu un bilanț hotărîtor: marea gospodărie țării are din plin ce să își îmbărbăce, încălzească și adăpostească pe membrii ei, are o industrie modernă, o agricultură în plină

transformare socialistă, o cultură formată, o literatură asemenea. Cît privește speranța și idealul social, ele se pot sprijini pe piloni de susținere solizi: construirea socialismului a înregistrat hotărîtoare victorii. În prezent se iau măriile hotărîri care vor duce la extinderea și dezvoltarea pe toate planurile a succeselor dobîndite.

Literaturii, ca oglindă ce se plimbă de-a lungul unui drum — cum spunea un mare scriitor realist din secolul trecut — i se trasează sarcina cuvenită în acest efort general: ea trebuie prin oginda ei, să lumineze cînd actele sublime ale oamenilor pentru a ridica prestigiul naturii umane, cînd ungherele rămase în urmă ale realității pentru a îndruma într-acolo efortul constructiv și inovator. Iată o sarcină măreață!

Marin PREDĂ

CRONICARII ȘI RAPSOZII ANULUI 1965...

...au toate motivele să fie nerăbdători. Înaltul simțămînt al răspunderii istorice, entuziasmul și nu mai puțin, gravă solemnitate cu care al III-lea Congres al P.M.R. dezbate proiectul de Directive privind propășirea noastră economică și socială, pentru următorii șase ani, stau chează ca lucrurile așa se vor petrece.

Călit în asprele lupte ale ilegalității, înca de la infanția lui și verificat cu fiecare dintre inițiativele sale, ideologic precum și practice, fie sub vechiul regim, fie după 23 August 1944 — Partidul Muncitoresc Român a dovedit în răstimpul de cîtu vechează destinele Patriei, că stăpînește într-un grad necunoscut istoriei noastre politice, complexe și dîbela artă a conducerii. Hotărîrea cu care a alungat dușurii superstițioase și trecutului, largă înțelegere cu care traduce în practică doleanțele și aspirațiile întregului popor și sigura clarvedere, cu care desciltează caile spitaloase ale viitorului, imprimă acțiunilor sale nu numai siguranța nedemnităților intuiții dar și pe acela al faptelor.

Bogata audiență de care Proiectul de Directive ale Congresului al III-lea al P.M.R. s-a bucurat din partea unanimității poporului nostru și ampla dezbatere cu care au fost însoțite, o zi ziua chiar a publicării lor, au marcat una din manifestările cele mai înfățișătoare din cîte a cunoscut viața noastră politică.

Ritmul și timbrul constructor al ultimelor trei lusturii, rapiditatea și voia bună cu care orășele noi, hidrocentralele, uzinele, școlile, săliile de spectacole, tractoarele și combinele au răsărit din pămînt, pe tot întinsul țării, și nu la descintele misterioase al unui Aladin, al basmului celor o mie și una de nopți, dar prin munca fără au prozei a întregului norod, constituie cel mai cîvenciu prerediu la grandioasele precieri pe care Raportul C.C. al P.M.R., prezentat de tovarășul Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al P.M.R. le vestește. Succesele pînă azi obținute sînt și garanția înalității a biruințelor de mine. Indicii viitoarelor industrii, ce se anunță grele sau ușoare, siderurgice, forestiere, electrice sau alimentare, desăvîșirea sectorului socialist al agriculturii, creșterea investițiilor social-culturale, ca și avîntul cercetărilor științifice, au coborît de mult din Olimpii ulioșilor pe pămîntul ferm al realității și la îndemina creației noastre de obște.

Măsură, alții amari de ani, a două bresle, deopotrîva de vitregie în vechile așezări politice, învățămîntul și literatura, pot marturisii în perfecție cunoștința și conștiința de cauză, nu numai în ce măsură noul regim a înlăturat vechile inșulșii, dar și cît de înzestrător privesc la perspective, pe cît de generoase pe alia și de realiste, pe care cel de al III-lea Congres al P.M.R. le-a tras dezvoltării noastre economice și sociale.

...Încît, cu bună dreptate, cronicarii și rapsozii anulului 1965 au toate motivele să fie nerăbdători.

PERPESICIUS

Zaharia STANCU

ZOE BAICOIANU

„Avînt socialist”

Avîntul industriei socialiste

(Urmare din pag. 1)

construiesc socialismul și pășește sub conducerea partidului la desăvîșirea lui.

Pentru realizarea acestor cifre, realizare care e o certitudine și nu o nădejde, așa cum împliniri au fost toate cifrele propuse pînă azi și atinse, foarte multe, înainte de termen, proiectele preoară valorificarea superioară a resurselor naturale, descoperirea de surse noi, fie că e vorba de mineruri sau de cărbune, de petrol sau de păduri, de construire de centre siderurgice noi, de uzine și șantiere, de laminare și cupitoare, de instalații noi, aplicarea de metode și mai moderne. Se prevede în același timp extinderea mecanizării și automatizării în unele procese, ca electrotchimia și electrometurgia. Industria constructoare de mașini își va ridica nivelul tehnico pentru îndeplinirea produselor ei, pentru creșterea randamentului și economizării mașinilor și instalațiilor ei.

Industria chimică va produce și mai multe îngrășăminte, cauciuc, materii sintetice pentru produse textile și hîrtie.

Industria ușoară și alimentară nu-și vor spori numai cantitatea de producție, ci își vor crește productivitatea muncii (lucru de altfel prevăzută pentru toate celelalte sectoare), își vor îmbunătăți calitatea.

Este desigur să spunem că ritmul mediu anual de creștere în industrie va fi de cca. 13 la sută, față de ritmul de aproximativ 10 la sută din anii 1954—59. Că la Galați, de pildă, vechiul oraș cu negustorii bogăți, și cu o masă de muncitori portuari, veșnic în miserie odinioară și aproape distrus în 1944 de către hitleriiști în retragere, se va ridica un mare centru siderurgic care, numai el, în etapa sa finală, va produce 4 milioane de tone de oțel anual. Că la Hunedoara se va începe construirea unei noi secții de laminare de sîrmă cu o capacitate de 1.000.000 tone pe an, că la Uzina „Republica” se va instala un nou laminor, că se va construi un combinat de aluminiu care va produce 50.000 de tone pe an, că se vor intensifica lucrările de pregătire pentru exploatarea zăcămintelor de minereuri din Poiana Ruscă, Palazu, ș.a.; că vom construi un mare număr de locomotive electrice Diesel, de vase maritime, de instalații de foraj, de utilaje și instalații pentru rafinării și industria chimică, că vom spori cantitatea de fier de lină de la 4700 tone la cca. 12.000 tone și nenumărate alte obiective.

Pe această măreață temelie de industrie se va ridica din ce în ce mai frumoasa viața noastră de muncă, de bucurie și de creație. Sîntînd în jurul nostru cum palpita, cum crește o viață adîmă de planuri curajoase și înfăptuiri pe măsura lor, simțim umărul puternic al Uniunii Sovietice, al cărei ajutor și sînt prețios l-am cunoscut și primim totdeauna și îl primim și acum, înaripați de admirabilul plan de viitor pe care ni-l înfăptușează în aceste zile mari Congresul Partidului, vom munci cu dragoste și cu sîrg la împlinirea lui cu mîndria unică, ne prețuim, că noi vom fi cei ce-l vom realiza, pentru fericirea, pentru strălucirea patriei noastre, pentru pace, pentru acel viitor care nu e departe și care cîntă de acum în inimile noastre ca o muzică fără pereche, măreață.

Dumitru IGNEA

Viziune de viitor Cifrele sînt vii

S-a deschis Congresul al III-lea al P. M. R. Eveniment istoric în viața poporului nostru, Congresul luminează căile spre socialism ale maselor muncitoare, mobilizează forțele creatoare pînă în cel mai îndepărtat cîntun, scoate la iveală noi energii creatoare, stimulează inițiativele cele mai îndrăznețe, îndeamnă la visuri de aur cu ochii larg deschii.

Despre cifre se spune todeauna că sînt reci. Raportul C.C. al P. M. R. la Congres desrămă această impresie. Cifrele în locul unor uriașe tablouri pline de viață, de mișcare, de prim plan conținutul său viguros oamenii muncii, eroii zilelor noastre care au început să dea viață acestor cifre.

Scriitorii, în genere, sînt viii cunosători ai geografiei patriei, avînd în permanență desăvîșită în fața ochilor mîinii. Totuși, Raportul C. C. al Partidului cheamă indirect pe scriitori la un salt calitativ, la îndră-

neală creatoare. O nouă și semnificativă hartă se deslășoară larg sub privirile noastre uimite de încrezătoare și limpezi. Sîntem chemați la crearea unor opere trănice, vrednice să reprezinte monografia eroismului și faptelor oamenilor muncii din patria noastră. Sarcinile nu sînt ușoare. Îndeplinirea lor cere din partea tuturor scriitorilor consacrați ori începători, mult entuziasm, mai adînc cunoaștere a vieții, o prezență alt mai activă în mijlocul eroilor lor și al cetăților.

În Raport se vorbește, ca de una din jîntele noastre, despre desăvîșirea socialismului în viitor. Călăuzit de învîștura partidului nostru drag, măgănează să aduc și eu în scrisul meu o cît de modestă contribuție la făurirea lui, alături de toți oamenii muncii din patria noastră.

Cum viitorii șase ani vor fi hotărîtori pentru trecerea la desăvîșirea construirii socialismului, trebuie ca, pe plan literar, planul de șase ani să însemneze, fără nici un rabat, deplina victorie a metodei realismului socialist.

Literatură noastră a cîștigat valori certe în lupta sa nobilă pentru izbîndă acestei unice metode capabile să înfățișeze și să transfigureze artistic dimensiunile socialismului. Cîrțile cu care ne înfășăm în fața Congresului al III-lea o dovedesc.

Ar mai fi cea de spus. Planul de șase ani va fi îndeplinit și depășit, dat fiind că astăzi clasa muncitoare este, față de trecut, cu totul alta: ea îmbină armonios jolosoșorul cu frumusețea, de la înaltul său nivel tehnico și estetic. Muncitorul înaintat de astăzi se apropie, prin cunoștințele sale, de inginer. Artistic, el face artă și gustă arta cea mai subtilă. După succesul unei sarje rapide, el vizionează „flamie”.

Paralel cu omul, s-a înnoibat peisajul. Viaductele, magistralele, șantierul, minele, noile asezăminte omenești au dat Carpaților noștri un soare pitoresc socialist. Igiena cu care vor fi îngrijite pădurile, fine de știința înaltă, așa încît voinicisemele hai-

CU ACEST GÎND...

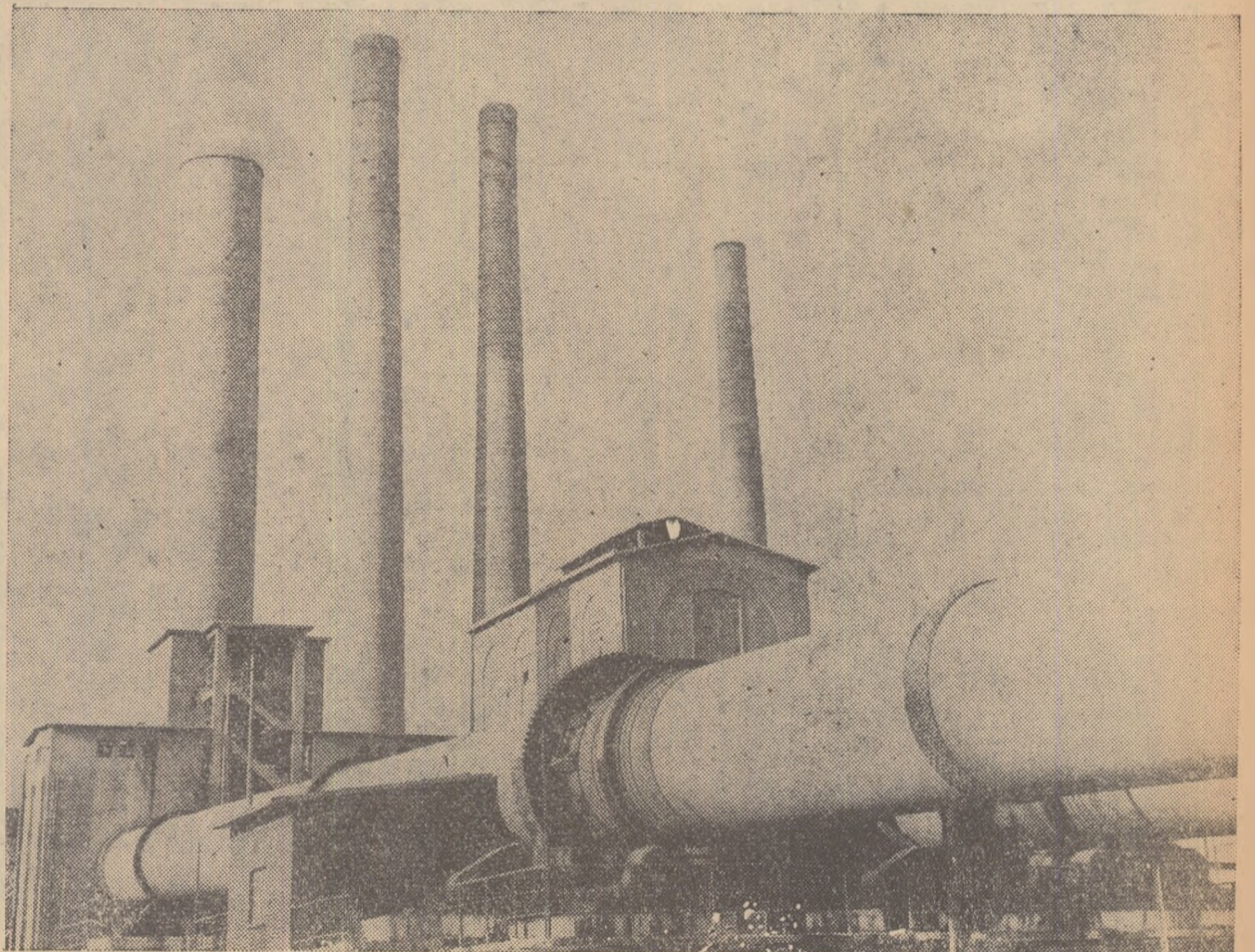
ducești și botanismul caduc nu mai au ce căuta în poezie. Așiderea cîmpia. Cohortele de mașini agricole de pe pămînt, fertilitatea irigațiilor de aer, cablurile de înaltă tensiune din aer nu mai conșurg cu patriarhalismul și păgănimul din versurile unor contrați poezi. Astăzi, cînd pînă și mulsul vitelor se face electric, nu-mă pot închipui cum sar mai putea să cîntăm vază bălțată la tonul psalmodic.

Viiore mari basimente ale industriei socialiste ne așteaptă înșorafa. Galații, blestemați odinioară de Barbu Nemțeanu, nu mai sînt azi un oraș cumpit de negustori!, nici medelencizat ca-n „Lorelei” de Ionel Teodorescu. Siderurgia Galaților de mine imbie la o carte mare.

Acele dimensiuni în timp și în spațiu nu pot fi cuprinse decit prin metoda realismului socialist. Privind prin lumina Raportului C.C. al P.M.R. la Congres, cred că datorita noastră este ca, o dată cu desăvîșirea construirii socialismului în patria noastră, să jubilmăm victoria desăvîșirii realismului socialist. Partiditatea noastră înaltă se va măsura prin acest succes de mine. Cu acest gînd întîmpîm Congresul.

AI. ANDRÎTOIU

Lucia DEMETRIUS

Aspect exterior al Fabricii de ciment de la Fieni, regiunea Ploști

GÎNDURI DIN SALA CONGRESULUI

(Urmare din pag. 1)

cătură de virtuți și de nădejdi poartă!

Întregul Raport este străbătut, de la un capăt la celălalt, de grija pentru viața omului, de grija pentru prezentul și viitorul lui. Pîine, lapte, carne, ouă, — toate aceste substanțive de uz domestic și cotidian au revenit în Raport înobilitate de cifre sporite și de coeficienți înalți, coeficienți reali și realizabili, traducibili în viață prin eforturi colective puse în slujba unui singur ideal: omul cu nevoile, aspirațiile și visele sale.

Prin Raportul tovarășului Gheorghiu-Dej poemul fericirii noastre coboară în viață fără a-și pierde nîmbul, devenind o realitate concretă și palpabilă, de toate zilele, la îndemina mulțimilor muncitoare. Sentimentul unanimității la ascultarea acestui Raport — sentiment de încredere — își are izvorul în fidelitatea Raportului față de învățătura marxist-leninistă, singura busolă sigură și fără greș a drumului nostru spre fericire.

Raportul tovarășului Gheorghiu-Dej a chemat la însușirea și mai temeinică a acestei învățături fără moarte, la grija continuă pentru puritatea vie a acestei învățături, singura legată de viață și inspirată de ea.

Mari sînt răspunderile creatorilor de frumose mari sînt sarcinile noastre ale tuturor la acest nou început de drum. Legătura cu viața, cunoașterea temeinică a realităților din noua societate, aprofundarea sufletului constructorilor comunismului, îndepărtarea din propria noastră mentalitate a oricărei viziuni înguste despre lume și istorie, sancționarea oricăror truții și oricăror spirite de grup, — iată noua tabă morală la care cheamă fără întîrzieră Raportul primului secretar al Partidului nostru.

Va trebui ca literatura noastră, mult mai mult decit pînă astăzi, să devină o armă ascuțită în mîinile lectorilor noștri în lupta lor de flocare și împotriva a tot ce mai reprezintă reziduri și moșteniri spirituale nefaste a vechii societății, pentru vechie apusă. Noi nu poate face casă bună cu vechiul, așa cum nu se împacă lumina cu întunericul și focul cu apa. Va trebui să facem din paginile noastre epoci dramatice, eroice, patetice, convingătoare și răscolitoare, la înfățișarea timpului glorios pe care-l trăim. Nici o literă scrisă nu trebuie cheltuită zadarnic, ci fiecare literă se cadă a fi încercată de focul care să mistuie tot ce mai reprezintă amintirea unui timp de care ne-am despărțit definitiv, purificînd atmosfera pentru marile creații din toate sectoarele activității omenești pe care le ridică, cutezători și plini de abnegație, constructorii socialismului.

Sîntem chemați să constituim avangarda acestei oștiri pașnice și luminoase de constructori îndrăzneți, a căror operă fără precedent în istorie asigură poporului nostru un viitor pe măsura hîrniciei și talentului său. Fiecare literă scrisă trebuie să fie un imn adus păcii

și un cartuș în inima aceluia care mai încearcă să o zădărnicească.

Luminosul Raport al tovarășului Gheorghiu-Dej a arătat că pacea poate și trebuie să fie salvată, că o în puterea milioaneilor și milioanele de oameni din toate colțurile pămîntului să realizeze această victorie împotriva celor ce mai speră să vadă lumea cufundată într-o baie de sînge. Coexistența pașnică e o realitate pe care o dictează însuși raportul de forțe din lume. Ea izvorăște din puterea cu care luptă pentru asigurarea păcii întregul lagăr al socialismului și toate popoarele planetei noastre. Facem parte din lagărul păcii, în fruntea căruia pășeste puternica, invincibilă, mergînd din victorie în victorie, măreața Uniune Sovietică. Apartenența noastră la această lume pașnică ne dă chezașia nedîmîntă că fiece chemare a Raportului tovarășului Gheorghiu-Dej va fi împlinită cu prisosință.

În această clipă, în sala Congresului răsună glasul delegaților veniți din toate colțurile țării. Prin lăușile lor de cuvînt aduc asentimentul țării la Raportul tovarășului Gheorghiu-Dej. Și din cînd în cînd răsună urale nesfîșite, explozie sinceră a simțămîntului de fericire pentru imensul program de victorie pe care-l avem înaintea ochilor, izbîzni pe care le vom cîștiga sub conducerea înțeleaptă a Partidului clasei muncitoare.

Zaharia STANCU

La Congres a răsunit glasul păcii!

(Urmare din pag. 1)

hazardate și mai iresponsabile. Există de asemenea în lume forța zeilor de state, irezile la o nouă viață, abia eliberate de sub jugul exploatații coloniale și care au memorie. Există atîtea popoare care gem încă sub călcîul de fier al capitalului și a căror răbdare se apropie de o scadență fatală. În aceste condiții una este cea ce urea imperialismul și alta cea ce poate să facă.

Avem înaintea ochilor exemple concrete ale istoriei recente, ale unei istorii care încă n-a ieșit din coloarele gazetelor, de pe ultima lor pagină: Coreea de Sud, Turcia sau valul protestului popular japonez, care l-a trimis pe Ike acasă, înainte ca să pună piciorul pe pămîntul însingurat al Hiroșimei. E limpede că imperialismul ar fi vrut din toate puterile inimii sale să-l mențină pe Li Sîn Man, pe acest singurul călău al Coreii de Sud, lîngă butucul guvernării sale odioase. Ar fi vrut, dar n-a reu-

șit. E clar că imperialismul era foarte multumit de docilitatea plecată a lui Menderes și de metodele sale de lucru, ce începeau cu temnițele turcești pline, și sfîrșeau cu ramplele americane. Îndreptate împotriva lagărului păcii. Era o docilitate comodă și plină de intențiuilor domnilor Herter sau Nixon. Și totuși Menderes a fost mazilit, trebuind să dea foarte curînd socoteala pentru îndelungata lui ani de slăgărie față de Pentagon.

Cuba fi stă imperialismului ca un spin în ochi și într-o orbită foarte apropiată de zona pîng nu de mult socialistă intangibilă a Casei Albe. Și totuși, Fidel Castro e la postul său din comandă, împotriva tuturor uneltirilor lui Allan Dulles și ale pirărilor săi. Statele Unite ale Americii au făcut din călătoria președintelui lor în Extremul Orient o chestiune de prestigiu, al unui prestigiu cam festelut, voiajul spre Tokio al președintelui venit cu hidroavioane și crucișătoare

semănînd mai degrabă cu expediția cavalerului tristei figuri, călărînd o Rosinată costelivă. S-au cheltuit în sprîjinul acestui voiaj tone de cereale propagandistice, și multe fosfoare tone de dolari. Și totuși Eisenhower n-a ajuns la Tokio. A răsunit în schimb pînă în America tînușorul „Go Home” al poporului japonez. E limpede, e fără posibilitate de replică deci, că una însemnă imperialismul, și alta ce poate să mă facă. A te crampona de formele care și-au avut valabilitatea cu decenii în urmă, și a nu vedea realitatea de astăzi în chip lucid, echivalează cu alunecarea spre încheieri denaturale și pernicioase.

Imperialismul, a arătat Raportul, e prădalnic și generos de războie, e adevărat. Dar imperialismul trăiește sau mai exact — supraviețuiește într-o epocă în care cuvîntul în lume nu mai e al lui, într-o epocă în care planeta noastră cunoaște pe toate paralele și toate meridianele avîntul neînălmînit în istorie al popoarelor iubitoare de pace și progres și a căror forță materială și morală obligă cercurile agresive să modifice la problema coexistenței pașnice.

Din acest raport de forțe, ce nu poate fi de nimeni negat, reiese firea valabilitate a tezelor cu privire la coexistență și la lupta ce trebuie dată mai departe pentru întîmpinarea războiului, pentru topirea nefericitorilor ghețuri ale războiului răsărit.

Tara noastră face parte din unușul sistem socialist mondial, far ce polarizează privirile pline de speranță ale milioaneilor și milioanele de oameni din toate colțurile pămîntului, oameni ce cred în pace, decizi să lupte pentru salvagardarea ei. De aici izvorăște sentimentul nostru de liniște, încredere, de nădejde și de fericire pe care ni l-a dat Raportul tovarășului Gheorghiu-Dej.

Noi știm că fiecare cifră a acestui vis concret al fericirii noastre exprină o realitate, fiecare intenție o victorie mîine împlinită, fiecare propunere o etapă de luptă încununată de izbîzni. În sala Congresului a răsunit glasul păcii!

Aurel BARANGA

Perspective culturale

(Urmare din pag. 1)

1963. Dacă nu uităm că acum 15 ani țara noastră număra cîteva milioane de analfabeți, realitatea de peste doi ani, cînd cel mai puțin instruit dintre cetățenii republicii noastre va fi terminat ambele cicluri ale învățămîntului de șapte ani, însemnează cu adevărat cea mai mare revoluție culturală în viața maselor populare. Deosebită față de trecut apare în culori și mai vii datorită progresului uriaș al omenirii în toate ramurile de activitate intelectuală din ultimii 15—20 de ani. Astăzi copiii noștri învață în șapte ani cît nu învățau pe vremuri în tot cursul primar și secundar, judecînd cunoștințele căpătate în școală, cum este și logic, din punctul de vedere al folosului pentru

cel ce învață, ca și pentru întreaga colectivitate.

După generalizarea învățămîntului de șapte ani se va trece treptat la cel de opt ani. Un an în plus, tînuș seamă de ceea ce am spus ceva mai înainte, însemnează o îmbogățire substanțială a culturii generale, deci înarmarea absolvenților acestui învățămînt, viitorii muncitori în fabrici și pe ogoare sau viitorii elevi ai școlilor medii, cu o serie de cunoștințe care va ajuta să-și ducă în cele mai bune condiții activitatea, indiferent unde vor lucra.

Învățămîntul general de opt ani implică mărirea cu un an a duratei învățămîntului de cultură generală. De această prelungire se va resinții în bine învățămîntul superior, mai întîi prin faptul că el va fi degrevat

de unele materii care atunci se vor preda în școala medie, și apoi datorită vârstei mai mature a viitorilor studenți.

Perspectivele enunțate în Raport, despre realizarea cărora avem cea mai deplină siguranță — dovadă îndeplinirea și depășirea sarcinilor fixate de Congresul al II-lea — ne fac să întrezărim, într-un viitor foarte apropiat, o creștere nemaiîntîlnită a nivelului cultural și, drept consecință firească, un ritm accelerat al desăvîșirii construcției socialiste în patria noastră.

Iorgu IORDAN

REPORTAJE
DIN
FABRICI
ȘI UZINE

CONSTRUIM

CĂUTĂTORII DE COMORI

CUNOȘTINȚE VECHI LA „TIMPURI NOI”

Aspect din hala de montaj general al tractoarelor, la Uzinele „Ernst Thälmann” din Orașul Stalin

zinele „Ernst Thälmann” de la Orașul Stalin sînt un ansamblu de clădiri moderne din cărămidă roșie înconjurată și fâșiate de spații verzi. Am căutat fumul, nu l-am găsit, credeam că voi găsi cutioara comușie n-am aflat-o. Uzina aceasta de tractoare cunoscută în toată țara și prin marci produsele sale, dă imaginea industriei socialiste unde imaginea industriei din hală pe un drum strălucit de braze înflorite, struguri și trandafiri, pinion și lumină albă, motoare și aer condiționat se însoțesc aducând lucrului un aer de civilizație înaltă, unde e greu să deosebiți la prima vedere sediul organizației sindicale de secția scutării și unde, cîntînd secția bloc-motoare nimeriți într-o cameră cu bănci și labă neagră, într-ati de vecină e freza cu escuștile de gradul II. Se stărim în procesul construcției socializmului, deosebirea, de veacuri, dureroasă, dintre munca manuală și activitatea intelectuală.

Să ne mirăm atunci că acum vreo cîteva luni s-a născut aici, din colaborearea firească a zărilorlor de la „Drum nou”, muncitorilor, tehnicienilor și brigăzii de agitație artistică, cunoscutul azi în întreaga țară „proces al milimetrelor”? Vasăzică pentru economisirea de oțel la reperul 20-10-100 se folosește cîntecul. Vasăzică pentru reproducerea biocinului cilindrilor, strungarul în cuvîntul la „proces”, acuzînd că un procuror, plecînd ca un avocat, argumentînd cu cifre ca un inginer...

Să ne mai mirăm atunci că, de curînd, în întîmpinarea celui de-al treilea Congres al Partidului, înierul uzinei a înființat una din cele mai spirituale (în toate înțelesurile cuvîntului) acțiuni de producție? Spre deosebire însă de alte inițiative (vezi „procesul spectaculos al milimetrelor”) pentru realizarea cărora s-a apelat la toate mijloacele agitatorice de la melode, la cuplet satiric, și la caricatură, inițiativa la care mă refer a apalat la geografie. Inițiativa la care mă refer este expediția „Căutătorii de comori”.

În ziua de 2 aprilie 1960, Ion Pavel, secretarul organizației U.T.M., convocă la sediul un grup de tineri muncitori și ingineri pentru a discuta cîteva probleme legate de efortul pentru economii. Se apropie Congresul Partidului. Intrecerea socializmul este în plină deslășurare. „Procesul milimetrelor” își atinsese, în bună măsură, scopul, dar... mai era loc, cercetînd atent uzina — în posesia inginerului Horst Bonfert — este cu neputință să nu găsești mașini nefolosite, mașini prost folosite, material uliat pe undeva, într-un cuvînt, resurse. Sau comori. De ce nu comori? Oțelul produs și neîntrebuințat reprezintă un tractor posibil, a-l descoperi înseamnă a dezgropa o comoră. Atunci s-a hotărît constituirea grupărilor a unei expediții „geografice” care să caute... „Căutătorii de comori” sînt astăzi în număr de 15, avînd o conducere și un regulament de funcționare. De remarcat că membrii expediției au fost recrutați, cu exigență, dintre tinerii cel mai calificai, aici nefiind vorba de „aven-

plasat în regiunea „sectorului nestandardizate” au anunțat conducerea expediției că au descoperit o mașină-unică nefolosită. Specialiștii expediției au identificat o mașină de frezat filet cu numărul de inventar 28-039, datînd din luna iulie 1959. Cercetînd documentele mașinii am aflat că valoarea ei este de 40.270,85 lei și că pînă acum s-a plătit un amortisment de 2890 lei. Oare în felul acesta luptă „sectorul nestandardizate” pentru reducerea prețului de cost?”

Ziua XV-a:
„Către căutătorii de comori — stop — veniți urgent în spatele bazei; de fier vechi — stop!”

Aceasta a fost radiograma recepționată aici de către radiofonistul nostru. După o constatare fulger, membrii expediției dotaiți cu cele necesare s-au îndreptat spre locul indicat.

„Aici găsim — cum prevăzuse naturalistul — un timp acoperit cu scînduri, lăzi, pietre de polizor, cărămizi de construcție și refractare, fier vechi, piese turnate și forjate. Cine răspunde de aceste materiale care, valorificate, ar putea aduce beneficii însemnate uzinei?”

Răspunde cineva. Și, înainte de toate, se răspunde, comunicînd trimise de „căutătorii”. Pentru că și faptul acesta trebuie subliniat — expediția nu se mulțumește să detecteze comori! — ea urmărește dezagruparea și valorificarea lor. Cunoșcătorii buni ai procesului de producție, membrii expediției oferă soluții practice, dobîndind prestigiu în rîndurile muncitorilor. Iată, de pildă, în modestia ei, anonimă, comunicatele nu poartă nicio semnătură, iar, planul de cercetări este, bineînțeles, secret. Geologii, naturaliștii, radiofoniștii apar din senin la orele și locurile cele mai furtive, pe baza observațiilor personale sau a sesizărilor primite din afară. Uneori, sînt folosite chiar paginile gazetei de uzină întru chemarea expediției.

În numărul 287 al ziarului a apărut o fotografie înfățișînd material nefolosit, în spatele turnătoriei de neferoase. Textul care însoțea clișeul se termina cu următorul apel: „Căutătorii de comori, pot trece în recunoaștere că au o valorificată.”

Găutătorii de comori au fost în recunoaștere. Și ceea ce era de valorificat, s-a valorificat.

AI. MIRODAN

1) Rezultatele cercetărilor sînt date săptămînal publicității, pentru a fi cunoscute de toți muncitorii, tehnicienii și funcționarii, în gazeta uzinei „Tractorul”, a cărui redacție a pus la dispoziția echipei o rubrică permanentă intitulată, după numele expediției „Căutătorii de comori”.

La uzinele care purtau odăul un nume ca un stigmat — Lemaitre — nu vin prima oară. Pe cheiul Dimboviței, unde pe la începutul veacului, spălătoresele își juiau mîinile și tucovoiua spinările, pe cheiul Dimboviței unde Lemaitre și urmașii săi intru exploatare au transformat spălătoria într-un atelier și atelierul într-o fabrică, am fost ca reporter la radio încă în 1935. Cunosco și zidurile nișurile de bombardament și halele relictă după război, li știu și pe unii vechi luptători, printre care Alexandru Tărbunțu, pensionar, care refuză să se odihnească și nu lipsește din uzină; îi cunosc și pe viitorii muncitori și tehnicieni, pe elevii școlii de pe lângă uzină, pe inginerul Hankievicz, muncitor pînă în 1945, care a urmat liceul paralel cu Jiica sa și a intrat în in-cînda poliției după împlinirea a

trei decenii. I-am găsit acum un atelier de control tehnic: avea tenacitatea oamenilor mărunti de stat și simplitatea celor ce-au cucerit cu greu orice izbiudă în viață. Poate de aceea, urînd să vad ce face uzina în prima zi a Congresului, am întrebă de inginerul Eugen Hankievicz? Ingerul seji adjuncat? mi s-a răspuns la informarea: „Și drept să spun, atunci am avut senzația bruscă a duratui anului. De la noul inginer seji adjuncat am aflat însă noulăi mai mari, referitoare nu numai la persoane, ci la stadiul producției. De vreo zece ani, se fabrică motoare și compresoare la „Timpuri Noi”.

Cine a frezat piesele compresoarelor? Cine-l cunoaște de dinăuntru, înainte de montare? Mircea Smedoi. Are 30 de ani. Cînd s-a născut, la Tohani în raionul

Mizil, ca ultimul copil al unei familii de fărani cu 5 fete, nimeni nu putea să-i bănuie în satul său, viitorul. La 14 ani a plecat de acasă și s-a angajat ucenic la atelierul „Fillera”, comasat la naționalizare cu „Timpuri Noi”. Școala profesională tot acolo a urmat-o. Piesele compresoarelor au reprezentat angajamentul său peste plan, în cîntec Congresului. Și, ca un comunist adevărat, Mircea Smedoi și-a respectat angajamentul. Unde locuiește lui făraniilor săraci din Tohani? În blocul ridicat cu fondurile uzinei sale în cartier

În același bloc s-a mutat Mircea Ungureanu, strungarul care n-a dat din mînd diploma de frunțas pe ratură din 1954. El, elevul de 32 de ani din clasa a X-a a liceului muncitoresc „Timpuri Noi”, om cu experiență în muncă, deputat raional din '54 și orșenesc din '58, membru de partid din '59, s-a mutat cu familia lui în blocul 3 apartamentul 4, scara A, din cartierul cel nou care înconjură Palatul Republicii. Un amănunt, după mine semnificativ: pe soția sa, desenatoare la uzină, a îndrăgăni-o de pe cînd juca împreună în echipa teatrală a uzinei. (Mircea Ungureanu juca într-o piesă pe unul din prietenii lui Filimon Sirbu, ucistul care și-a sacrificat viața în lupta antilascistă). Acum strungarul nostru nu mai are mult timp pentru teatru: școala îl absoarbe. Copilul, îngrijit de mama lui, îl primește zilnic cu bucuria lui turbulenta pentru un om studios. Iar timpul liber și-l dedică cititului. Și-a adunat o bibliotecă personală de peste 150 de cărți — „și acesta e doar începutul”, mi spune el și adaugă: colecția „Bibliotecă pentru toți” o salui din toată inima; pot invita în noia mea locuință și pe clasici și pe contemporani”.

Mi-l închipui pe Mircea Ungureanu la fereastră locuinței sale, în fața căreia marea sală în care se ține Congresul Partidului clasei muncitoare, Congresul ce trasează jaloarele drumului înainte ai poporul nostru, al uzinei sale, al propriei lui vieți.

Veronica PORUMBACU

Frezorul Iliș Ciocan de la Uzinele „Timpuri Noi” din Capitală executînd piesă pentru motoare

La „ERNST THÄLMANN”

- 3. — un topograf: Andrei Măncuș
- 4. — Un meteorolog: Andromeda Petrescu
- 5. — Un radiofonist: Dora Ciobanu

După împărțirea sarcinilor, cercetătorii se răspîndesc pe teren iar o dată pe săptămîna — luna — se adună la sediul U. T. M. în ședință (scurtă, concisă, cel mult un ceas) pentru a sintetiza datele obținute și a trage concluziile de cuvînt. La sfîrșitul discuțiilor rezultatele sînt înscrise, ca la orice expediție, într-un jurnal.

Ce-au descoperit „căutătorii de comori”? Să răsfolim jurnalul).

Prima zi:

„La coordonatele indicate de serviciul topografic al expediției ai fost descoperite în spatele pompei de apă a uzinei de către echipa de geologi, cîteva miș de kg. de fier vechi, acoperit din neglijență cu nisip de turnătorie.”

Ziua II-a:
„Expediția noastră își continuă dru-

Cu toată viteza!

Reportierul e un aparat sensibil de detectat zonele dense de radiații umane ale evenimentelor vieții contemporane. Ochii vede, inima simte și condeiul transmite febril, ca un ac de magnet, palpitînd agitat pe cadranul alb al hîrtiei.

De la apariția proiectului de Directive ale celui de al III-lea Congres al P. M. R. și pînă acum,

pare 2 vagoane în fiecare lună, tot timpul anului, cu materiale economisite. „Și-au izbucit”? Bineînțeles. Nici nu mai era nevoie să întreb. „La turnătorie, din 140 de muncitori s-a continuat tovarășul Miron — 43 încrezător cu 0 rebuțuri de la începutul anului”.

Acul manometrului înregistrează spontan miracolul care se ascunde sub această banală cifră 0. Închipuirea sparge cîrta nimicului ca pe-un ou cu coajă de aur și se contaminează de viața trepidantă care se ascunde dedesubt — O însemnă de fapt mișcarea economisită a muncitorului eroic și spirit gospodăresc și inițiativă, încordarea de dimineață din fața tipăriturii, cînd muncitorul pipăie cu sufletul, cu ochii și cu mintea contururile viitoare piese și inginerul alături vibrează de aceeași încordare ca muncitorul și clipea de căldură și tulburătoare satisfacție pentru amîndoi cînd totalul celor 8 ore de muncă se încheie ca o poartă a viitorului în banală și extraordinară cifră 0. Cuvîntele nu pot înțelegi elogia ceea ce mîna însoțită a muncitorului eroic și refacă din metale și informații servită în clipea următoare de tovarășul Miron surprinde reportierul pînă la nitire: în ultimele 5 luni, în cîntec Congresului, s-au făcut 290 de inovații. „Ce economii au adus?” „Aproape un milion! Să stai de vorbă cu inginerul Lorentz, șef turnătoriei

selei pe vagoane, cu raze infraroșii și alta într-adevăr senzațională: mașina electronică de copiat pentru matrițare, adusă din Uniunea Sovietică.

„Acum noutățile estetice. Tovarășul Miron scoate din sertarul biroului o fișie îngustă de plus — un plus deosebit, moale la pipăit, catifelat, ca mișcările de salcie, primăvara, de un gris cald: e un plus de nylon care va înlocui pe cel vechi, aspru, din lînă țigăie. Un vagon experimental, a și plecat în cursă cu canalele îmbrăcate în acest plus pe care tovarășul Miron și-l lipsește pentru o clipă, fîndru de obraz. Căutătorii treburii să se bucare de tot confortul. Mîna bătătorită și fața desînșă de grii a muncitorului odîhnindu-se pe moliușnea pufoasă, de piersică, a unei canapele de tren rapid, în drum spre apele agitate ale mării, este o recompensă binemeritată a socialismului pentru munca și strădaniile întregului popor de constructori ai țării. Interiorul vagoanelor va arăta ca niște loji de teatru: pereții vor fi tapetați cu vîlniș; minerele, scuturile, plasele pentru bagaje vor fi înlocuite cu material plastic; ochiul se va umple de plăcere și-o călătorie va fi o plăcută desfășurare ca-ntr-o două acte, în loji unui teatru în care, prin cortina transparentă a socialismului vor vedea privilegiații socialismului în acțiune, fabricile, sondele, orașele noi cu blocurile moderne de locuit, schimbîndu-se

— Gosta foarte mult transportul — mă informează inginerul Lorentz. Se aducea de la Uzina, cu camionete. Se pierdeau timp și bani. O vom dizolva aici, prin presiune, cu aburi.

— Gine a făcut propunerea?

— Dînsul — spune inginerul Mîndru și arată cu capul spre inginerul Lorentz.

Totul pare simplu, obișnuit, numai aparatul de detectat radiațiile umane ale reportierului înregistrează din nou o vibrație neobișnuită.

În cîntec Congresului angajamentul nostru a fost de 622 de miș — mă informează în continuare, cu simplitate, inginerul Lorentz. Am realizat numai în primele 5 luni, un milion douăzeci și trei de miș.

— Și surde multumit.

— E ceva, nu? Iată de anul trecut cînd toate economiile turnătoriei au fost de 463 de miș.

— Cum ați ajuns aici?

— Print-o planificare riguroasă de materiale, disciplină, conștiință lăte din partea fiecărui muncitor, prin critică și autocritică și prin sentimentul de mîndrie și dragoste pentru colectiv din care face parte fiecare dintre noi: A lucra la „Grivița Roșie” obligă! Spuneți că v-a vorbit tovarășul director de reducerea totală a rebuțurilor?

— Da.

— Bine. Atunci eu am să vă dau numai cîteva exemple în privința mișcării inovatorilor. Aven din tovarășii foarte buni: turnătorul Ghilă Constantin și maistrul principal Domnișan Nicolae. Am îmbunătățit procesul tehnologic la gîrările de suspenzie la vagoane, mîrînd productivitatea muncii cu 65%. De la 1,20 de minute s-a scăzut la 0,55 de minute.

— La cutia de grăsimi s-a scăzut cu 32%. Tot promeretur la Ghilă și Domnișan — reîntră-n vorbă inoventul Mîndru.

— La suportii cap-sarc, se reduce timpul cu 60%. La corpul central abur cu 50% — continuă Lorentz. Cheltuielile de rezidare a cuptoarelor se reduc cu 53%.

Jos, în hală înmășă a turnătoriei e o dogoare uscată și fierbinte: dogoarea la care se coace și se transformă metalul și de unde gîndurile și sentimentele entuziaste ale muncitorilor se îndreaptă spre Sala Congresului.

Alară e un cer pur, însoțit. Trandafirii din curtea atelierelor arăcă zîmbete galbene și roșii cerului albastru și nu știu de ce, dar mi se pare că toți oamenii care privesc ze-lele acestea spre cer, văd în el, prin asociație, cupola Palatului Republicii.

În apropiere, pe linie de garare s-a teapă vagoanele proaspăt vopsite cu minerele usilor fierice. O locomotivă urîșă se apropie să le ia și să le-nipină spre lanțurile negre ale trenurilor. Azi la jumătatea săptămînii Congresului, noile vagoane elegante și puternice vor porni cu toată viteza pe liniile ferate ale țării.

Cu toată viteza înainte, spre înălțimile socialismului!

AI. I. GHILIA

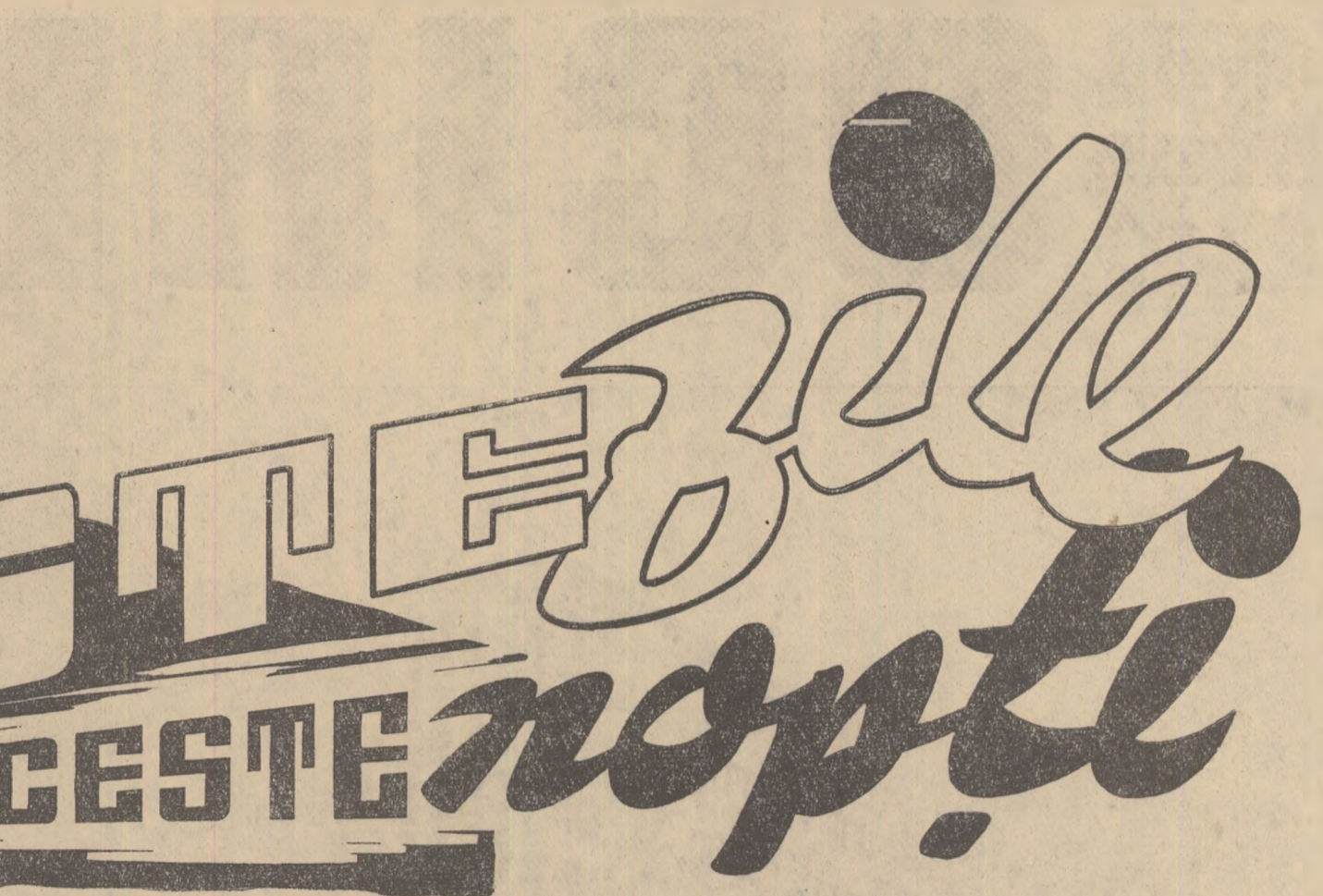

La Comlezul S.F.R. „Grivița Roșie”, în secția Cazangerie

Înțelegi că dacă ești cinstit trebuie să fii și curajoș. Dacă ești cinstit trebuie să te scoli cu noaptea în cap... Mehedinți e lichea și se scoală cu noaptea în cap... Are grijă să-și aranjeze toate treburile, vorbește cu unii, cu alții, se zbate, dă telefoane, se consumă pentru afacerile lui... Dar dumnezeu, ce face pentru cinstea dumitale? Te uita pe ferestra, cuprins de minie?...

— Cred că nu vă îndoiți de sinceritatea mea...
— Nu mă îndoișes de sinceritatea dumitale... Dar eu te întreb... adaugă Tabareca cu brutalitate, ce să faci cu ea? Când omul descoperă un principiu just, trebuie să descopere în același timp puterea de a lupta pentru el. A fi cinstit nu e o circulație de sentimente, ci și de putere... Dumnezeu, fiind tot așezat indignarea împotriva ticăloșiei lui Mehedinți, te uita întrebând dacă ai și tăria de a te-a atitudine împotriva lui, de a-i trînti ușa în nas, de a demasca atitudinea lui. Intii, trebuia să știi dacă poți să faci toate astea și de abia după aceea să te întorești de indignare.

Dacă alți știți cum m-am consumat pentru asta, am și martori...
— Chestia cu martorii nu trebuia să o spui, i-o referă cu brutalitate Tabareca. Ce-i ai martori în chestia asta? Adică cum vine aia, martori? Au fost și alții de față, când ai fost cuprins de o nobilă indignare? Te-a văzut și portarul, când tu erai indignat împotriva lui Mehedinți? Cinstea e în primul rând o datorie, imediat trebuia să anunți organizația de partid, Chișinău, se uita în ochii tăi și ai alții... Nici măcar nu trebuia să te mai ocupi de altceva...

cru de care răspunzi tu nu merge cum trebuie. Și lasă cuvintele astea înțelepte... N-au intrat zilele în secolul tău... Mehedinți ce acum, imediat, să rezolve problema cabinetului tehnic și a inovației lui Năică și chiar acum să-l transfere pe Mehedinți în altă parte, chiar astăzi să-i dea ordinul de transfer, și chiar astăzi acela să-l primască, și chiar astăzi, și nu mai lîrziu, să ia măsurile practice pentru punerea în aplicare a inovației lui Năică și chiar astăzi să vadă cu ochii lui cum oamenii se apucă de lucru.

Cînd secretara îl întrebă unde se duce și ce să spună cu o sălă caute în lipsa lui, directorul îi dădu un răspuns foarte exact, atât de exact încît secretara îl privi nedumerită...
— Dacă întrebă cineva de mine, îi spui că tovarășul director s-a dus să rezolve problema cabinetului tehnic, să-i schimbe pe tovarășul Mehedinți din postul de responsabil, deodată în această calitate, în loc să se fiină de muncă, s-a ținut de găinări...
— Chiar așa să spun?
— Te rog chiar să-ți notezi.
— Ce filme ai mai văzut, tovarășe?

Fragment de roman de Teodor MAZILU

Mehedinți... spuse tare Tabareca, îndată ce deschise ușa, în loc de bună ziua.
Cei doi funcționari rămăseseră într-o stare foarte nelămurită, în acea stare de spirit pe care o au subteritarii care nu știu dacă e bine să zîmbească la ceea ce spun șefii sau e bine să ia o atitudine demnă. Dar Tabareca se prefăcu că nu le înțelege nedumerirea, luă un scaun, se așeză lăcticos lângă biroul lor. Se purtă el cu noi natural, ca și cum ar fi fost firesc ca directorul să vină la el și să-i întrebă ce filme au mai văzut și ce impresii le-au făcut.

Tovarășe Mehedinți, te-am întrebă ce filme ai văzut în ultima vreme...
Mehedinți nu știa dacă e bine să răspundă cu o glumă sau cu o dare de seamă foarte amănunțită asupra felului în care își lărgise orizontul cultural în ultima vreme. Privirea lui Tabareca nu-i dădea nici o indicație pe ce drum să apuce, de aceea soarta lui Mehedinți era dintre cele mai dificile, trebuia să hotărăscă pe contul lui ce anume atitudine să ia. În acele cazuri în care se prezintă o situație, socotea că odată descoperită o lipsă, ea trebuie lichidată imediat, fără crutare, de aceea nu înțelegea de loc cum alții, în aceeași situație, pot dormi liniștiți sau discuta cu nevasta despre timpul probabil.

Cînd cineva îi spunea că în loc să facă un anume lucru foarte important din punctul de vedere al intereselor generale, se plimbase cu barca în Cîșnișu, se uita în ochii lui Tabareca, ca la un om din altă lume, o lume străină și neînțeleasă pentru el.
O asemenea discuție avusese odată și cu responsabilul cantinei.
— Vorbești serios? îl întrebă aproape îngrozit Tabareca. Chiar te-ai plimbat cu barca?... Adică, chiar te-ai dus la debărcare, ai plătii bilete, și te-ai urcat în barcă? Erau și visle?

— Sigur că erau... răspunsese responsabilul de cantină, ca și cum ar fi fost foarte firesc... ca bărcile să aibă visle.
— Și apă era? întrebă directorul, cu toată gravitatea.
— Păi dacă nu era apă, cum mai mergeam eu cu barca?
— Cînd știi că ceva nu merge din cauza ta, nu prea vâd ce haz are să te plimbi cu barca...
— Omul cu stare de spirit mic-burghez găsește în toate acestea un fanatism exagerat, bucuria cea mai mare a filistulinului este de a aduce puțin rezonabilitate și oarecare prudență... Tabareca știa toate acestea.
— Te rog să nu-mi spui că asta te cammă părăie? Că noi trebuie să lucrăm metode... Una e curățenie și alta e neliniște... E vorba că n-ai dreptul să dormi liniștit cînd un lu-

der și și rețezase posibilitățile de scăpare. De aici venea ciuda și disperarea lui Mehedinți. Se uita în ochii lui Tabareca și înțelegea foarte bine că orice posibilitate de scăpare îi e tăiată.

— Ce faci acum? îl întrebă directorul, puțin amuzat. Vrei să dai totul pe stema mediului mic-burghez în care te-ai format?
— Nu, răspunsese demn Mehedinți, care, ca la lumina unui fulger, înțelese că o altitudine mai cinstită ar fi fost o soluție... mai convenabilă. Mă gîndeam că a pierdut uzina nepunînd în aplicare inovația lui Năică.

— Cîț? întrebă cu brutalitate Tabareca, care devenea totdeauna mai înverșunat cînd lipsurile se prezentau în consecințele lor concrete și imediate.
— Pot să vă spun așa, aproximativ...
— Cum să-mi spui aproximativ? se înfurie directorul. Auzi la el? Aproximativ! Calculează exact.
— Cînd?
— Cum cînd? Imediat.

Sub privirea amenințătoare ale directorului, Mehedinți, împreună cu colaboratorul său, tovarășul Cucu, începu să calculeze pagubele pricinuite de neputerea în aplicare a inovației lui Năică. Făcînd această operație, Mehedinți avea sentimentul groznic că cineva îi măsoară foarte exact înălțimea și că acel cineva este chiar el. Căci, goana lui după bani, meschinăria și individualismul lui căpătău acum o expresie foarte științifică și foarte matematică. De aceea îi venea foarte greu să facă acest calcul și tot greul îl lăsa pe seama tovarășului Cucu.

Directorul urmărea liniștit această operație. Operația matematică luă sfîrșit, dar Mehedinți nu avu curajul să comunice rezultatul directorului. Dînd un asonema rezultat, Mehedinți avea sentimentul groznic că dă greșeli sale o bază foarte științifică și foarte exactă.
— Cîț? întrebă directorul cu grozolanie voită, bînuind starea în care se afla șeful cabinetului tehnic.
— Optzece și cinci de mie două sute lei... răspunsese Mehedinți cu sentimentul că își dă astfel verdicatul.
— Uite ce faci dumnezeu, tovarășe Mehedinți, încecă directorul să-l lîmurească pe acesta că lucrurile sînt în cele din urmă destul de simple. Preai imediat situația tovarășului Augustin.

— Chiar acum?
— Sigur... Chiar acum... Și nu te gîndi acum să-mi răspunzi. Nu-ți pune acum probleme cum să-mi duci pe mine, nu te gîndi ce autorităție să-ți faci, nu te gîndi unde o să lucrezi de acum înainte. Nu te gîndi la cît o să-ți scadă clasa de salarizare... Spune drept: te preocupă clasa de salarizare?... Gîndește-te mai bine la ce-ai făcut.
— Apoi, înainte de plecare, Tabareca adăugă cu bonomie:
— Fă și dumnezeu odată un efort...

În drum spre fabrică, Năică citise în "Știința" o veste care îi adusesse o mare bucurie. Cum aflase vestea simplă, el înfocă dintr-o dată în jurul său o mare pagină... se și grăbi să o aducă la cunoștința tuturor. În cîteva rînduri se anunță că secretarul general al Partidului Comunist din Portugalia împreună cu alți conducători care zăceau de ani de zile în închisorile lui Salazar reușiseră să evadeze.

Năică mai văzuse fotografia secretarului general al Partidului Comunist din Portugalia, un bărbat încă tânăr, cu ochelari și puțin slăbit de boală, în revista "Timpuși Noi" și tot de acolo aflase că stă de multă vreme în închisoare și că este suferind.
Năică avea obiceiul de a pune fiecare păi de te muncă sub semnul unui anumit eveniment intern sau internațional pe care el îl socotea important din nevoia intimă de a lega munca lui personală de eforturile lucrătorilor lui Năică și plăcea grozav ca ceea ce făcea el să se integreze în munca tuturor oamenilor, în acest deplin anonim găsia el satisfacția cea mai adîncă. De aceea orice succes al lui îl lega de succesul altora, ca și cum succesul altora l-ar fi prevestit pe-a lui... Ați auzit de brigada lui Millareu?

Năică începuse ziua de muncă sub semnul acelei informații de cîteva săptămîni pe care o citise în ultima pagină a "Științei".
— Dragi tovarăși, le spuse Năică înainte de începerea lucrului. Vă aduc o veste bună, foarte importantă pentru noi toți. Tovarășul secretar general al Partidului Comunist din Portugalia împreună cu alți tovarășii comunisti muncitori au reușit să evadeze din închisorile lui Salazar. Băieți, la muncă!

— Eu n-am nimic împotriva că mergi la baluri și la nunți. Nu asta e problema. Eu nu înțeleg însă de ce vii tu marța bine dispus cînd știi că luni ai lipsit de la lucru? Eu asta nu înțeleg; de ce ești tu marța bine dispus...
— Asta sînt eu, o fire mai veselă...
— Bine mă, ori tu o fire veselă, dar luni n-ai fost la serviciu - i-o rețeză Năică neînțelegînd de unde vine veselie. Cum dracu deschizi poarta fabricii cu zîmbetul pe buze cînd știi că ai lipsit? Eu nu înțeleg de ce ești tu bine dispus. N-ai nici un motiv.

— Parcă e nevoie să ai motiv special...
— De ce ești bine dispus, cînd ar trebui să fii prost dispus... Fiindcă ai lipsit luni de la lucru? Dacă nu lipseai luni de la lucru, problema se punea altfel. Dar și tu știi că ai lipsit luni de la lucru. Totul e de ce face omul una sau alta... De ce e indispus, de ce se înfurie, de ce e amărît... Mie mi-e simpatic un om care înjură strășnic cînd are dreptate. Dar să-l aibă dreptate...
— Ei, lasă ce și tu te înfurii...
— Sigur că mă înfurii... aprobă cu mirare Năică. De ce să nu mă înfurii cînd am dreptate? Vrei să stai liniștit? Cînd Mehedinți mi-a propus să fac juma' juma' cu inovația, ce voiai să fac? M-am înfuriat, deși sincer vorbind, credeam că glumește... Știi ce mi-a spus directorul după ce m-a criticat că d-abia atîd de tirziu am venit la el? Tovarășe Năică, apreciez foarte pozitiv felul în care ai trîntit ușa cabinetului tehnic de era să se spargă geamurile. Și Mehedinți se-nfurie... spuse disprețuitor Năică. Dar ai iurie de om? De ce se-nfurie Mehedinți? Dacă n-are locuri bune la cinema, dacă nu-i servit imediat la coleterie, cam pentru asta se-nfurie el... Dar noi sîntem muncitori, nu ne cheltuiem numai proteste...
— Turturele asculta din ce în ce mai turburat.

— Eu te-ntreb pe tine așa: Ce cîștigă întreprinderea noastră din faptul că tu lipsești luni? Cu ce cîștigă socialismul din faptul că tu lunea nu dai prin fabrică?
— Păi cum o să cîștigă? De ce să cîștigă?...
— Păi dacă nu cîștigă, de ce să-mi absentezi? Ce crezi că nouă ne pare bine cînd tu lipsești luna? Și mai ești și bine dispus de parcă ai fi făcut cine știe ce...
— Turturele nu-i răspunsese imediat și Năică nici nu aștepta un răspuns filozofic, el aștepta ca Turturele să nu mai lipsească de la lucru și avea convingerea că pînă la urmă așa se vor petrece lucrurile.

Păi ce mă... Turturele să bînuiască, Năică se certase din cauza lui cu fata cu care era în vorbă, o penatoare de la fabrica "Mătasea Populară".
Se certase toamă cînd suflatul îi era plin de bucurie. Venise să-i aducă felel numai vești bune. Năică se gîndise cu turburare la această înfrîngere și la atenția cu care făcuse o să asculte ceea ce o să-i spună el. Năică se și gîndise că fata n-o să-l lăturească chiar alt de grav ca el, dar în orice caz o să se asculte cu atenție; Năică nu contesta dreptul femeii la oarecare răsăf.

Dar Steluța pontatoarea era aîd de frumoasă încît Năică după ce deschise ușa n-ajunsesse curajul să vorbească; se uita înfrînt în ea convins că nici n-ar fi avut altceva mai bun să facă. Steluța nu era ceea ce se numește o frumusețe clasică, cu forme și linii perfecte, armonia trupului ei se născuse din linii și forme neprevăzute. Dar acele linii și forme neprevăzute de oameni în noțiunea de frumusețe, deveneau uînduinea cu atenție la ea foarte firești, ca și cum frumusețea își crease alele legi. Uînduinea la ea, avea sentimentul că ar fi putut fi și urîdă și că numai printr-un neînsemnat efort și o neliniștată atenție sau amplificare artistică se preschimbase în frumusețe. Uînduinea la ea, avea sentimentul că între frumos și urît nu există o gra-

năi foarte exactă și că depinde poate numai de om să-și hotărăscă destinul. Tocmai fiindcă frumusețea e în ea cea obișnuită avea sentimentul că de abia acum se naște, că sub ochii lui, Năică descoperă la capătul triumful frumuseții.

— Ești foarte frumoasă Steluța... spuse Năică după ce-și mai revenise.
— Mi-au mai spus-o și alții... răspunsese Steluța încîntată de ideea că Năică nu e singurul care gîndește așa despre ea.
Dar în frumusețea ei ciudată și miraculoasă, care mereu se pierdea, mereu renvia, și-și dădea sentimentul acela turburător că se crează sub ochii lui, Năică descoperă în ea scurte discuții o anume contradicție pe care nu se știi să i-o comunice.

Sub impresia frumuseții Steluței, lui Năică îi era și mai greu să înțeleagă contradicția.
— Nu înțeleg cum de o femeie frumoasă ca tine gîndește așa...
— Adică cum? spuse încîntată Steluța care după acest omagiu adus frumuseții ei era dispusă să asculte obiecții dintr-o parte mai severă.
— Adică cum? Foarte bine... spuse tare Năică, trîntind la ideea că e n-o să înțeleagă ce-o să-i spună, și n-o să-i înțeleagă nu fiindcă n-ar fi putut să-i înțeleagă, ci fiindcă preocupările egoiste o împiedicau să se concentreze și să asculte cu atenție.

— De ce nu te-ai bucurat cînd ai aflat că Turturele și-a îndeplinit planul? Hai spune, de ce nu te-ai bucurat?
— Dar ești nebun... ripostă fata cu indignare sinceră. Dar nici ju-l cunosc personal...
— Și ce dacă nu-l cunosc... un om care înainte nu muncea ca lumea acum muncește ca un zmeu... Asta nu-i motiv de bucurie?... Și mai ales o femeie frumoasă ca tine...
— Dar Năică obsesivă. În ziua aceea dusesse muncă de lămurire cu mulți și nu mai voia să ducă și cu alții. Acum voia ca și el să fie înțeleș de la bun început, să nu fie nevoit să facă eforturi și să tot explice. Ar fi vrut ca Steluța să-i înțeleagă de la început, să se bucură de schimbarea petrecută cu Turturele, și doamna, ce frumos ar fi fost să-i fi cerut chiar și amănunte.

— Dar Steluța se-ada frumoasă, demnă și rezervată. Povestea cu Turturele crease o atmosferă de răceală și stingherală. Poate că Năică ar fi știut cum să probeze această atmosferă - să-i propună de pildă să meargă la cinema și să-i spună că are două bilete, - dar nu voia să-o facă. Căci ar fi obținut să petreacă ziua aceea cu Steluța dar n-ar fi obținut ceea ce ar fi dorit cu adevărat.
— Și ză... Turturele se schimbă în fața lui Năică și se-nfurie.
— Lasă-mă dragă în pace cu Turturele asta, nu mă plîcîștii alia... spuse fata din ce în ce mai nedumerită.
— Dar toamă cînd roșii aceste cuvinte Steluța îi apără lui Năică și mai frumoasă. Frumusețea Steluței născuse în suflatul lui Năică o clipă de slăbiciune, îi era necaz cînd din cauza poveștii cu Turturele, n-o să mai fie poate alături de ea. Dar femeia nu știa sau nu vroia să știe că drumul spre suflatul și trupul lui Năică trecuse înli pe la Turturele și că de credea ea despre schimbarea lui Turturele depinde foarte multe lucruri.

Stăpînit de acest sentiment Năică se apropie de ea și îi spuse în șoaptă:
— Hai Steluța, bucură-te de schimbarea lui Turturele.
— Aștepta răspunsul la această rugămintă ca și cum ar fi întrebă-o dacă-i iubise sau nu.
— Vîno alătura, acum nu știu ceea e fine... Năică își puse șapea în cap și se uita la Steluța așteptînd parcă ceva de la ea. Dar ceea ce aștepta Năică, Steluța nu știa să-i spună.
— Am să mai trec pe la tine cînd o să mă întrebă ce s-a petrecut cu Turturele. Atunci o să trec pe la tine și o să vorbesc și cu mătă-te.

— Ai ceruse și lui Tabareca recomandarea pentru a fi primit candidatul de partid; Năică aștepta să fie pus în discuția adunării generale. Dar îi părea rău că nu poate să discute cu Steluța acest eveniment și îi trebuia foarte rău că după sefină n-o să poată să meargă la ea acasă ca să-i spună cum a fost, ce l-au întrebă tovarășii și ce-a răspuns el.
Cînd Năică i-a cerut recomandarea, Tabareca era la fel de emoționat și cu acesta, și poate și mai mult. «Ce băiat bun...» Ce membru de partid bun o să iasă din el... Are și lip-suri» surise Tabareca mai îngăduitor decît îi era obiceiul. «Are și lipsuri...» Surse ca asta... Nu știa nici el de ce e în clipa aceea nu avea nici un chef să descopere lipsurile lui Năică.

Acum în preajma sefinței care urma să discute cererea lui de a fi primit candidatul de partid Năică simțea nevoia de a fi puternic. Din toate frămîntările lui, din toate discuțiile cu Tabareca și cu alți comunisti mai vechi, Năică înțelese că un comunist trebuie să fie un om puternic. Năică era hotărît să fie un astfel de om.

Inima-mi pentru tine bate
Inima-mi pentru tine bate,
Din toate fibrele, doar pentru tine
Tu-mi ești fierbîntea realitate,
Indemn spre țel înalt și-imbold spre bine
O mie de inimi de aș avea,
Ar bate pentru tine, toate
Iar de cumva vreun soi viclean

ar cuteza, ar încerca
s-atingă marea ta dreptate,
E fiecare inimă-un oștean,
In arme, inimile s-ar schimba
Să aere iubitul tău stindard
Focurile inimilor noastre, toate
Spre slava ta continuu ard
Să-ți aere adevărul și dreptatea.
Camil BALTAZAR

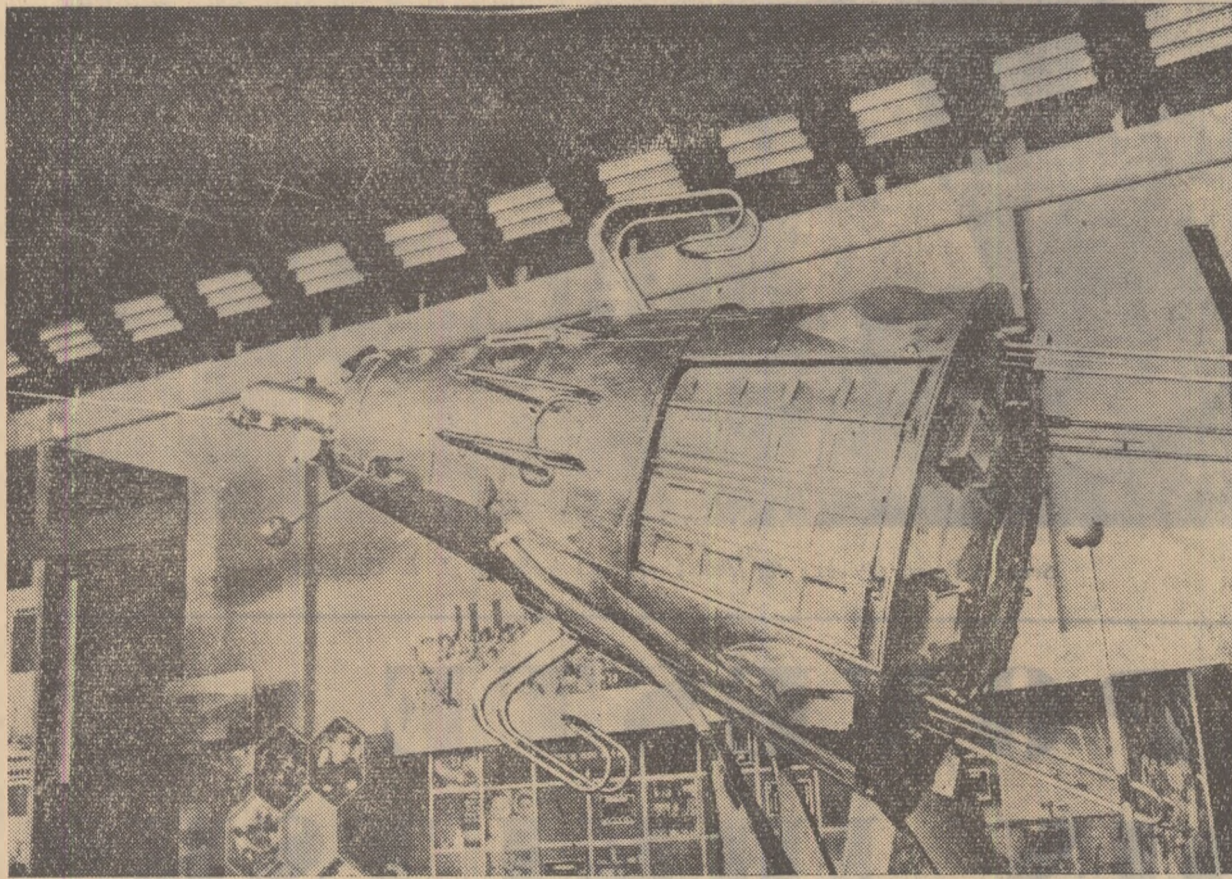
VIITORUL DE AUR

— Expoziția sovietică —

Nu orice vizită la Uniunea Sovietică, a putut vedea tot ceea ce constituie marile succese ale Țării Socialismului, succese care asigură drumul spre comunism. Și nu oricine se poate lăuda că a cucerit această țară de-a lungul și de-a latul și vadă marile palate de cultură, hidrocentralele, uzinele, unele din ele unice în lume. Expoziția sovietică are darul să adune la un loc o serie de realizări din cele mai noi în domeniul științei, tehnicii și producției întârziată de geniu popular sovietic călăuzit de Partidul Comunist. Ceea ce se creează în U.R.S.S. este pus în slujba omului, a fericiții lui. Este un ideal spre care merg toate partidele îndrumate de învățătura marxist-leninismului. Acest ideal nu poate fi atins fără marea liniște a creației și iată pentru ce poporul sovietic — construit — zidește pacea. Poporul nostru, însușit de aceleași idei călăuzitoare marxist-leniniste, se bucură de succesele Uniunii Sovietice pentru că aceste succese sînt nu numai ale U.R.S.S., ci ale tuturor țărilor socialiste și sînt o bună dovadă a justiției politice în favoarea omului. Ele demonstrează totodată politica Uniunii Sovietice de pace și de coexistență pașnică cu toate statele, indiferent de orînduirea lor. Succesele Uniunii Sovietice sînt de asemenea o cheie spre pentru felul comunismului spre care se îndreaptă și poporul nostru.

N-am să povestesc despre ceea ce se află în expoziție. Ar fi foarte greu. După cum nici expoziția însăși, prin expunerea înfățișată, nu poate ogîndi tot ce s-a înfățișat în Uniunea Sovietică. Dar expoziția în poartă de o bună idee despre eforturile creatoare rodnice ale constructorilor comunismului.

Cine n-a auzit încă de centrala atomo-electrică, prima din lume realizată de geniu oamenilor de știință sovietici? Cine nu știe de zborul de noaptea „Lenin”, de asemîna primul în lume?

Macheta în mărime naturală a ultimului satelit artificial al pămîntului lansat în Uniunea Sovietică

Cine n-a fost uimit de spulnicii și rachetele sovietice? Toate acestea sînt datorite muncii neobosite și pline de elan a oamenilor sovietici, preocupată să deschidă drumuri noi omenirii.

Am folosit cu mult interes mașinile prilez în agricultură. M-au atras pentru că acum trei ani le-am văzut lucrînd și ușurînd munca omului pe uriașele întinderi de pămînt din Kazahstan și m-au uimii. O multitudine de mașini complexe pornice atunci sub ochii mei să asalteze vasele steh înfîlinate de milenii — sau aducînd bogate în cărbune din Karaganda. O olensivă a păcii!

Dar se pare că mașinile folosite atunci au fost lăsele cu mult în urmă

de către noile unelte, din ce în ce mai perfecționate. Și unde pot lucra aceste mari și complicate mașini agricole decît pe imense întinderi de pămînt colectivizate. Uriașele succese ale Uniunii Sovietice ne însușesc și pe noi. Proiectul de Directivă al celui de al III-lea Congres al P.M.R. prevede o mare ridicare a nivelului mecanizării în agricultură noastră și dă câteva cifre: 100.000 de tractoare, 70.000 de semănătoare, 43.000 de combine de cereale păioase etc. Cifrele acestea trebuie să ne bucure, așa cum ne bucură toate celelalte cifre din proiectul de Directivă în care strălucesc viitorul nostru.

Se înțelege că pentru a da viață Directivelor Congresului nu buzăm în continuare pe sprijinul frătesc al

U.R.S.S., de unde importăm utilaj industrial, coals, minereu de fier, laminale ferose și alte asemenea produse necesare industrializării noastre. O mare hartă afișată în expoziție arată schimburile comerciale ale Uniunii Sovietice cu toate țările, printre care și România; schimbul cu țara noastră se va dubla în 1960 și el este de mare importanță pentru industrializarea țării.

Expoziția sovietică ne înfățișează prin exponatele ei, elementele care constituie baza tehnico-materială a comunismului, baza tehnico-materială a viitorului de aur al tuturor popoarelor inspirate de învățătura marxist-leninistă.

Este totodată o reprezentare vie a chemării la întrecerea pașnică lansată de marea țară a constructorilor comunismului.

Alexandru ȘAHIGHIAN

O revistă sovietică despre cineștii romîni

„La vreo douăzeci de kilometri de capitala Romîniei, la Buletea, se află studioul cinematografic „București”. Construit după ultimul cuvînt al tehnicii și înzestrat cu o admirabilă aparatură, studioul „București” poate concura cu cele mai bune studouri cinematografice din Europa”.

Așa înfățișează K. Paramonova, cititorilor gazetei „Sovietskaia Kultura”, studioul „București”, pe care l-a vizitat în timpul recentei sale călătorii prin țara noastră.

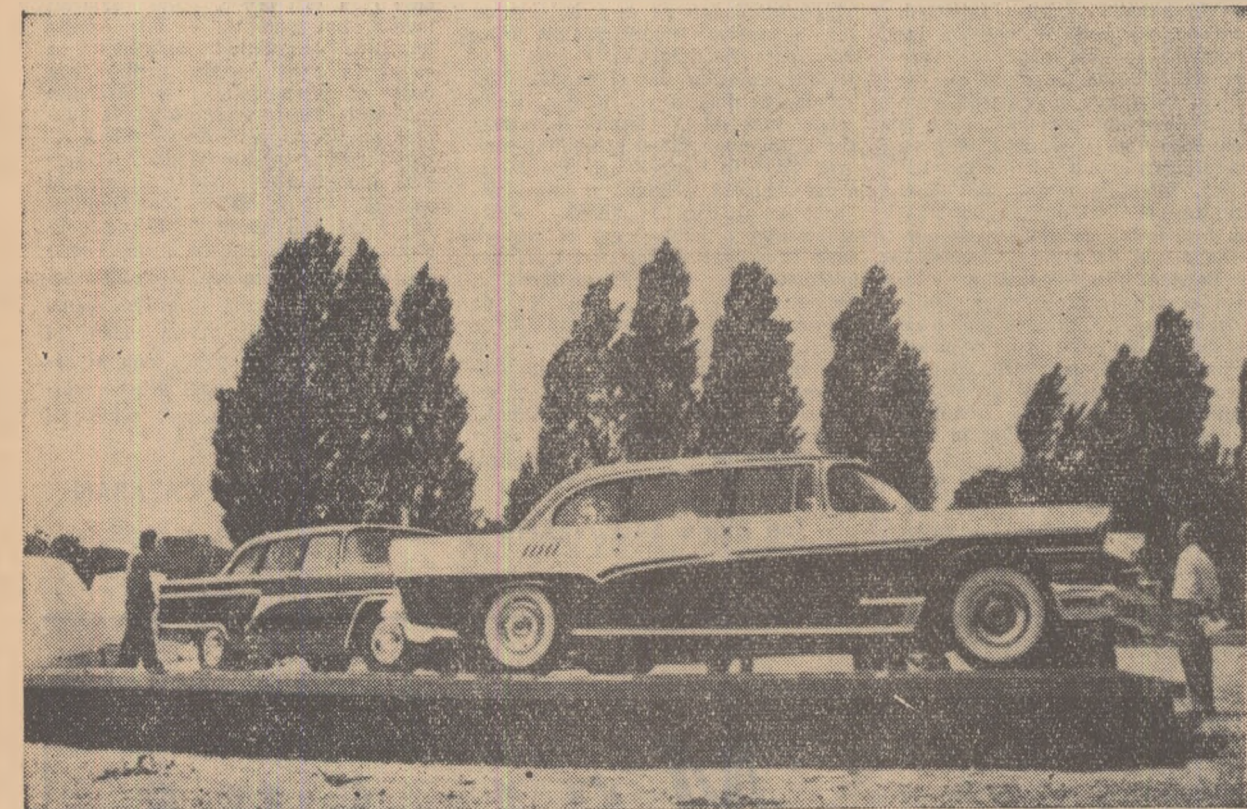
K. Paramonova relatează cititorilor sovietici cîteva din succesele obținute de cinematografia romînească în ultimii ani, apreciînd munca scenariștilor, actorilor și regizorilor din R.P.R. în realizarea unor filme ca „Telegrame”, „Băieții Dunării” și „Valurile Dunării”.

Despre „Valurile Dunării” autoarea scrie: „Însăși stăruința de a o crea pe ecran (personaj cu un caracter complex este vorba de Mihai, interpretat de Liviu Ciulea — n. n.), de a urmări evoluția concepțiilor sale de viață, în sfîrșit, stilul cinematografic expresiv, face din „Valurile Dunării” unul din filmele cele mai interesante ale acestui an”.

Autoarea face o serie de observații critice privind slăbiciunile de construcție cinematografică ale filmului „Băieții romîni”, subliniînd însă că cineștii romîni se străduiesc să li chideze rezolvarea ilustrativă a unor probleme, punînd accentul pe procesul psihologic al personajelor.

Vorbind despre cineștii pe care i-a cunoscut, autoarea spune: „E foarte adevărat o mare plăcere să-l cunoaștem pe regiulor Ion Popescu-Gopo... Ni se pare că artistul acesta inteligent și înzestrat va îmbogăți în noile sale filme mijloacele de expresie ale filmului de desene animate”.

Cei mai mulți dintre cineștii romîni, oameni talentați, capabili să încheie Paramonova „sînt încă foarte tineri, viața lor în artă abia începe; ei însă lucrează bine, cu străduință, și le urăm drum bun în artă”.

Turismele „ZIL-111” și „Ceika”

Mister Nixon și încă ceva...

O stea la Hollywood este lansată cu ajutorul reclamei. O nouă marcă de chewing-gum este prezentată prin reclamă. Principiul este bine cunoscut: reclama e sufletul comerțului. De ce atunci să nu fie folosit în mijloc dovedit atât de eficace și în hală pentru conștiința oamenilor? Căci politicienii și ideologii americani nu scapă nici un prilej de a se ocupa de sufltele contemporanilor lor. Ceea ce face și mister Strauss-Hupe, sociolog american care scrie: „Propaganda americană încearcă să folosească reclama (s. n.)... în lupta internațională pentru conștiința oamenilor”. Cu alte cuvinte reclama, sufletul comerțului de... sufltele.

În-țel permis ca în cele câteva rînduri care urmează să prezentăm unele mostre ale noii mărfi pe care încearcă să o vîndă ciklovicii din spatele Statului Libertății.

Să desfacem ambalajul și să începem cu un problemă cheie: război sau pace.

Are cuvîntul dn. Richard Nixon: „Coexistența pașnică presupune că lumea trebuie să fie împărțită în două lagăre ostile unul celuilalt, despărțite printr-un zid de ură și teamă”. Curat coexistență coane (nu și în care este cuvîntul corespunzător în engleză) Richard, iar conștiințele oamenilor abia așteaptă, nu?, gata alinate, să li se înjelească aceste produse tipice ale politiciei Casei Albe (de ce alibă cînd U-2 este vopsit în negru?): ura și teama.

Eficacitatea unei reclame este sporită atunci cînd în afară de text, ca cel al mai sus, are și acompaniament muzical. De această parte a programului se ocupă Harry Truman care a cerut să fie de îndată reluate

experiențele nucleare (asta-i muzica ce-i place!). De ce? Citiți cu luare aminte această propoziție copiată cuvînt cu cuvînt din „New York Times” în care se spune că pe mister Truman (atenție cități!): „Îl demistram înactivitatea autorităților de bine”. Truman a înțins prea mult bretea (nu se uită ușor prima meserie), ceea ce a făcut ca pînă și „New York Times” să-l ironizeze pe fostul președinte.

Și pentru că sîntem la capitolul umor, — doar reclama se face apelînd și la spirit — să-l cităm și pe Cian Kai-si, singurul om, nu găsește alt termen, care l-a aplaudat pe Eisenhower în cursul turului, cu rula redusă, prin Asia. El a spus nu de mult cu seninătate: „Vom face tot posibilul pentru a restabili democrația și domnia legii (nu în Taiwan, ferească domnul, ci pe continent, n.r.) pentru a efectua recucerirea națională printr-o contra-ofensivă și pentru a obține victoria finală și totală”. Stăpînul vorbește de „ură și teamă”, sluga începe să dea din copile! Dar cînd o mîrtoagă schieapă vrea să înfrunte, chiar și numai verbal, 600 milioane oameni, spectacolul poate fi cel mult ridicol.

Să trecem însă de la comedie la dramă. Lauris Norstad face și el reclamă Bundeswehrului. Mai de mult spunea: „Echiparea Bundeswehrului cu mijloace atomice va fi rapid începută cu acordul guvernului federal... Sînt convins că diviziile germane, mai vi divizii bune”. Desigur, ele și-au mai dovedit capacitatea; după ce au ucis nemecul conștiință, fie cu arme de foc, fie cu gazele Cyclon-B (folosîți la Auschwitz), au pierit pe

cîmpurile rusești și sub loviturile armatelor sovietice. Declarația lui Kayser, ministru în guvernul de la Bonn, confirmă că această tradiție nu este nitată: „O veritabilă Europă nu poate exista decît dacă unitatea Germaniei este restabilită. Ea înglobează în afară de Germania, Austria, o parte din Elveția, Saar-ul, Alsacia și Lorena”. În lumina acestei declarații este clar de ce Adenauer a spus de curînd: „Deslinderea este un truc abil”. El crede că e mai simplu „să cumperi” sufltele cu ajutorul tancurilor decît într-o întrecere pașnică, mai ales cînd beneficiiez și de binecuvîntarea Papei care, în semn de omagiu, cum stău lucrurile azi? Prețuțîndu-i, sau aproape prețuțîndu-i, principiile (care ar fi astea? n. n.) noastre în retragere... Astăzi ne aflăm într-o pădure întunecoasă; am pierdut drumul drept și bijubiim”.

Se mai poate adăuga ceva?

G. B.

POETII LUMII

TH. PIERIDIS
(poet progresist cipriot)

Simon Sanchez Montero

(fragment)

In această oră a Greciei
cum să nu-mi amintesc de tine, Spanie?

Chiar de-aș voi să te uit
chiar de-aș lăsa că apele tulburi ale unei asemenea
mase de timp

ca să-mi înec lăcărul tinereții de altădată
ca să întunec aurul tuturor speranțelor noastre de-atunci
ca să înăbuș lumina care ne fișnea din inimă
cînd manifestam pe străzi blestemînd pe asasinii din
Guernica

cînd făceam poezie în folosul orfanilor din Bilbao
chiar de-aș voi să rămîn cu totul gol de viitor
orfan cu totul de trecut.

Simon Sanchez Montero e aici, el nu mă uită niciodată
și nu mă părăsește niciodată.

Simon Sanchez Montero îmi face un semn cu mîna
prin grațiile care eu văd
în clipa în care Madrid
ridicîndu-se, acuzatoare, în Atena.

Simon Sanchez Montero îmi strigă că și-a semănat
pe cimentul de la Alcalá de Henares și de la Carabancel
ca să-mi amintească de uriașă cantitate de asemenea grăunțe
sădită-n cele-o sută de închisori ale Greciei.

Simon Sanchez Montero îmi spune că e schingiuit
în subsolurile închisorilor madrilene
și văd ziduri grecești, tuate de chiaguri de sînge
și aud din nou îndrîjîtul „no passaran”
aruncat în obrazul torționarilor lumii
în toate limbile lumii și într-a mea.

Simon Sanchez Montero îmi redă certitudinea
că Lina Odeha și Irini Ghini erau surori.
Că aripile înfipte la cele două aere ale Europei noastre
deși înlănțuite — n-au fost frînte niciodată.
Că niciodată nu au fost pierdute speranțele noastre.
Că nu trebuie să plîngi, că trebuie să blestem mai departe
taurii furioși care au trecut pe ogoarele noastre
călcînd în picioare flori, răsaduri, rădăcini și arbori
sugrumînd frumusețile zămislite de Machado și Lorca
masacrînd surorile lor născute la noi
zdrobind acest cîntec umil hrănit în inima mea.

Cum să nu-mi amintesc de tine, Spanie?
Cum să nu cînt, în ceasul acesta, din nou
un cîntec spaniol — cîntec al Greciei?
Un cîntec urcînd în ceruri pe o singură tulpină
un cîntec al tinereții care niciodată nu moare
un cîntec cîntînd cărarea de aur
care leagă satul meu de lumea demărginită
un cîntec cîntînd punea de niemărginită
care leagă mîntele și fîntînile
un cîntec cîntînd logodna care unește
înfrîngerile de ieri cu triumful irevocabil de mine.

In romînește de TAȘCU GHEORGHIU

„VIAȚA DIN JURUL NOSTRU”

Concursul organizat ca prilejul aniversării a 15 ani de la eliberarea R. Cehoslovacie a prilejului revelarea unei forțe creatoare noi din toate sectoarele artei ca și din acela al scriiturii. Fiește, este greu de apreciat de pe

acum pundera pe care, în aliorul mai mult sau mai puțin apropiat, tinerele talente descoperite o vor avea în ansamblul vieții artistico-literare. Cert este însă că, dialectica raportului dintre cantitate și calitate s-a împus cu putere și de data aceasta.

Dacă în poezie sau în literatura dramatică numărul celor care bat la porțile muzeelor a fost mai redus, pe-gasul prozei a ajuns la destinație cu o încercătură mai bogată. Diversitate de stiluri, tematică largă. — Aceasta ar fi, la prima vedere, trăsăturile marcate ale lucrărilor prezentate la concurs. Caracteristica lor principală este însă sintul actualității. Un mare număr de schițe și nuvele (pentru că un romancier încă nu a aprut) a-bordează cu curaj aspectele ale realității construcției sociale, ale relațiilor noi dintre membrii societății eliberate de exploatare. În general, se poate spune că tinăra generație de scriitori respinge poziția reflectării pasive, obiectiviste și este partizana principiului după care literatura are un rol de transformare a conștiințelor. Aceasta a și determinat editura „Ceskoslovenski Pisatel” să creeze o colecție specială, a cărei titlatură îi subliniază misiunea „Viața din jurul nostru”.

Au și apărut, pînă acum, în amănunțita colecție, un număr de volume. Se întrezăresc, din ele, virtuți sigure. Autorii au, neîndoios, simțgăcia începutului dar și prospețimea lui. A-aplicarea și aplicarea către temele majore ale realității, constituie însă o calitate indispensabilă. Nu metesugă-rească ogîndirea a procesului meca-nic” de construcție reține atenția tinereilor scriitori, ci mai cu seamă im-plicațiile lor morale, psihologice. Ob-servația este valabilă pentru Vi. Pri-borska, care se mai caută încă, dar a-

CARNET CEROSLOVAC

cărui povestire „Cei din casa de raport” irădează spirit de observație și capacitatea de a sonda cu subtilitate reacțiile sufletiste complexe. Mai bine cristalizat, cu instrumentele de in-vestigație mai sigure se dovedește J. Prohaska. Eroul său, tîndrul agronom Ondrej, părăsește Praga pentru a con-tribui la dezvolțarea rașunii de iron-tieră. Spre deosebire de eroii lui Pribsky, în unele cazuri schematizi, Ondrej are amintște de figurile atit de autentice ale tinerilor sovietici porniți să fertilizeze pămîntul înfe-tenție. În cartea lui Prohaska „Ori-zonturi verzi” — nimic nu este neted. Oamenii au îndoieli ca și elanuri, în-frîngerii ca și victorii. Relațiile socia-le ale satului se dezvolte pe un drum sinuos, transformîndu-se în numai im-potrieva rutinei și conservatorismului, dar și împotrieva concepțiilor eronate despre demnitatea muncii.

„Orizonturi verzi” este o carte care pune probleme grave și le rezolvă cu măiestrie. Fraza concisă face pre-gnante ideile, situațiile, imaginile. J. Prohaska se aruncă într-un scriitor cu o viziune interesantă și cu multe-plice posibilități. Personajele sale, chiar cînd nu sînt foarte bine con-turate, sînt autentice și convingă-toare. Povestirile are un sufltu ne-obșnuit pentru un scriitor tîndr.

Colecția „Viața din jurul nostru” constituie, prin însăși existența ei, un puternic stimulent. Izorită din-tr-o necesitate reală, ea se va im-pune, fără îndoielă, ca o realitate de care critica literară va trebui să fină seama.

Horia LIMAN

SĂPTĂMÎNA

Un elicopter, o scară pe care cineva se căfără cum șifonat pentru a scăpa de simpatia dalizant a mulțimii; cine a fost imortalizat atit de grotesc în anele istoriei? Hagerly, diplomatul rece și flegmatic, trimisul special al președintelui Eisenhower.

Teren de golf, o mingă și un domn venerabil, care în timpul ce-i mai rămîne liber după distracții sportive, ordonă aventurile aeriene ale lui „U-2”. Prestigiul, cam lipsă: U.R.S.S. nu-l primește, Japonia îl expediază depar-te de hotarele sale cu porunca de a-și

vor avea grijă de un pensionar, patriot nemuritor, nară yai Li Sin Man?

Între-o țară meridională a Europei, cu o „dolce vita” pentru unii și o via-ță aspră pentru muncitorii și „cașoni”. Cineva, cu o finută vestimentară in-pecabilă (în garderoba bogată atîrnă 250 cravate), suspectat pentru cohe-tărie cu fasciști, are grijă de destinul bazelor militare americane. Funcția și-gnorului Tambroni, după propriile sale declarații, e provizorie. Cîți „provizorii” mai vin la rînd?

E printru cei mai bogăți oameni ai Americii, Guvernează New Yorkul și ar vrea să guverneze pe toți cetățenii S.U.A. Fiecare bombă atomică și fie-care bombardier îl gidilă de plăcere, bineînțeles la „safe”. El emoționează echilibrul groazei iar cursa înarmă-rii lor îl înbată. Altminteri e „liberal” Ca și Nixon, de altfel. Ce crede însă po-porul american? Asta-i întrebarea, sti-mabile pretendent al Casei Albe, Nel-son Rockefeller!

Descinde direct din Samurai, Urechea sa e deprinsă cu zgomotul manifestă-rii, cu urîră de bine: Jos Kishi! Afa-ră Kishi! Demistonează Kishi! Un ziar occidental îi demistonează Kishi: Hara kiri Kishi!

Toți cei înșirați mai sus sînt numai cîțiva din galeria reprezentanților de frînă ai „Jumii libere”. Nu i-am amîn-țit nici pe Cian Kai-si, nici pe Franco, nici pe Adenauer, I-am uitat pe obse-ruții dictatorului din America Latină. Exis-tă pe lume un zînt care suflă puterino și zmlge mîntile.

Cine urmează?

Ion MIHAILEANU

Manifestație, în fața ambasadăi americane din Tokio, împotriva vizitei lui Eisenhower în Japonia